

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

Celoživotní vzdělávání v porodní asistenci
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2011

Vypracovala: Monika Boudová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Andrea Festová

ABSTRACT

LIFELONG EDUCATION OF MIDWIVES

The theme of this thesis is “Lifelong Midwifery Education”. The midwife’s competence is a subject to a three-year Bachelor's study and then repeated award of the Certificate of Eligibility to work without professional supervision. This is conditional on not only obtaining a Bachelor's degree, but also implementing the program of lifelong education. These conditions have not always been as such. In ancient times there was not any emphasis on midwives’ education, over time the knowledge and experience became more of an importance. A midwife of today is still forced to complement her skills. Despite of the fact that training courses had already existed, midwives were not obliged to attend them or prove any ongoing collection of new skills.

After joining the European Union the education system of non-medical staff underwent changes, and in addition to existing secondary education or higher professional studies the schools proved inadequate and the studies had to be transferred to universities. At the same time the midwives had to prove their ongoing education and studies with their reached credits.

The objective of this effort is a high quality nursing care and the care in midwifery. This research aims to map the interest of midwives in Lifelong Education events and detect possible gaps in some parts of the training. This can be used to extend the practice of lifelong studies. The research method used an anonymous questionnaire which was filled in by the Ústí Region midwives. The expectations that the midwives with lower education would not be as much interested in the offer of the education as the ones with higher education were incorrect. According to the questionnaires the topics and events of education are sufficient. Both the groups have proved comparable demand for education and training.

The offered themes were, according to the midwives, fully satisfactory. The research has also showed rather poor knowledge of foreign languages. The midwives should be encouraged and motivated to expand not only their professional but also language skills going forward.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č.111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis studenta .....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Mgr. Andree Festové za odborné vedení při zpracování této bakalářské práce.

OBSAH

1	SOUČASNÝ STAV	10
1.1	VZDĚLÁNÍ, VZDĚLÁVÁNÍ A CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK	10
1.2	HISTORIE BABICTVÍ	11
1.2.1	Starověk	11
1.2.2	Středověk a novověk	12
1.3	HISTORIE BABICTVÍ V ČECHÁCH	12
1.4	VZDĚLÁVÁNÍ ČESKÝCH PORODNÍCH ASISTENTEK VE 20. STOL.	14
1.5	SOUČASNÉ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ ČESKÝCH PORODNÍCH ASISTENTEK	15
1.5.1	System studia porodní asistentky po vstupu do EU	16
1.5.2	Minimum pro obor porodní asistentka	16
1.5.3	Předpoklady pro výkon povolání porodní asistentka	18
1.5.4	Dovednosti nutné k poskytování péče o klientky	18
1.5.5	Bezúhonost	19
1.5.6	Zdravotní způsobilost	19
1.6	KOMPETENCE V PORODNÍ ASISTENCI	19
1.6.1	Kompetence porodní asistentky v péči o těhotné, rodičí ženy a ženy v šestinedělí bez odborného dohledu	20
1.6.2	Kompetence porodní asistentky v ošetrovatelské péči o fyziologického novorozence bez odborného dohledu	20
1.6.3	Kompetence porodní asistentky v ošetrovatelské péči pod vedením lékaře se způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví	21
1.6.4	Nezávislá kompetence porodní asistentky	21
1.6.5	Kompetence porodní asistentky spolupracovnice	21
1.6.6	Kompetence porodní asistentky ve výzkumu a vývoji v oboru gynekologie a porodnictví	21

1.6.7	Kompetence související s plánováním, organizací a vedením	23
1.7	CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK	23
1.7.1	System kreditů	24
1.7.2	Registrace	25
1.7.3	Studijní podmínky	26
1.7.4	Průkaz odbornosti – odborný index	26
1.7.5	Typy dalšího vzdělávání v porodní asistenci	27
1.7.6	Typy dalšího vzdělávání, kterým porodní asistentky dávají přednost	30
2	CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY	31
2.1	CÍLE	31
2.2	HYPOTÉZY	31
3	METODIKA	32
3.1	METODIKA PRÁCE	32
3.2	VÝZKUMNÝ SOUBOR	32
4	VÝSLEDKY	33
5	DISKUZE	52
6	ZÁVĚR	61
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	63
8	KLÍČOVÁ SLOVA	67
9	PŘÍLOHY	68

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

atd.	a tak dále
Bc.	Bakalář
ČAS	Česká asociace sester
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
Mgr.	Magister
MZ ČR	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
NCO NZO	Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských oborů
NS	nástavbové studium
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PA	porodní asistentka
Sb.	sbírka
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZDŠ	Základní devítiletá škola

ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je celoživotní vzdělávání v porodní asistenci. Je to téma, pro tuto dobu aktuální, kdy po uvedení myšlenky povinného celoživotního vzdělávání formou registrace sester a tedy i porodních asistentek se získaným Osvědčením o způsobilosti pracovat bez odborného dohledu, uplynulo již první registrační období. Přesto, že možnost celoživotního vzdělávání byla již v předchozích letech, nebyla žádná kontrola nad tím, zda si porodní asistentky nebo sestry své dosavadní znalosti prohlubují nebo obnovují.

V začátku bakalářské práce je stručný přehled o tom, jak se výuka porodní asistence vyvíjela od dob starověku, kdy toto řemeslo sice potřebné a žádané, ale nabylo natolik vážené, aby byla si společnost uvědomila nutnost vědomostí v umění babickém. V medicíně bylo tedy na okraji zájmu, přesto se již v novověku dá hovořit o jistém způsobu vzdělávání, a to ústní formou, kdy starší porodní bába předávala zkušenosti své mladší nástupkyni. Tato výuka však měla své meze a ve chvíli, kdy starší kolegyně naučila novou porodní bábu vše, co uměla, vzdělávání bylo u konce. Nové poznatky mohla dotyčná získat maximálně v podobě zkušeností, získaných během svého působení. Je pravda, že v této době nebyla znalosti medíny nijak daleko a gynekologie s porodnictvím byla, jak jsem se již zmínila, na okraji zájmu, takže si předchůdkyně současných porodních asistentek se svými znalostmi vystačila. Žádná kontrola znalostí praxi vykonávající porodní báby nebyla a to mohlo vést i ke zbytečným poškozováním zdraví matek nebo narozených dětí, v horším případě také k jejich smrti.

V době reformy byla již situace jiná a výuka babictví byla převedena do státních ústavů pro vzdělávání a tak zůstalo již do současnosti. Ve dvacátém století vznikl nový název pro tuto profesi – porodní asistentka, v souvislosti s nově vzniklým zákonem „o pomocné praxi porodnické, jakož i o vzdělání a výcviku porodních asistentek“. V průběhu let pak mělo vzdělávání těchto porodních asistentek různou podobu a délku. Ať už to byly střední zdravotnické školy, nástavbové studium, vyšší odborné studium, bylo ukončeno zkouškou a dále absolventku nic nenutilo k tomu, aby si své získané vědomosti rozšiřovala. S výjimkou specializačního studia, které bylo podmínkou pro

praxi na porodním sále. Dosud však stačilo porodní asistence střední nebo vyšší odborné vzdělání.

Změna ve vzdělání porodních asistentek přichází se vstupem České republiky do společenství EU, kdy vlivem legislativních změn dochází také ke změnám některých zákonů, hlavně zákona č.96/2004Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, kdy výuka probíhá pouze na vysokých školách s bakalářským typem studia a jsou změněny a přesně definovány také kompetence porodní asistentky.

Cílem těchto změn je zkvalitnění ošetrovatelské péče, do níž spadá též péče v porodní asistenci. V souvislosti s tím, tedy nabývá také stále větší úlohu program celoživotního vzdělávání v nelékařských oborech, který je schopen zajistit ošetrovatelský personál s dostatečnými znalostmi nových postupů a trendů v ošetrovatelské péči a v porodní asistenci, rovnající se znalostem stejného personálu v zemích EU.

1 SOUČASNÝ STAV

Odborná způsobilost k výkonu povolání porodní asistentky se získává absolvováním nejméně tříletého akreditovaného zdravotnického bakalářského oboru pro přípravu porodních asistentek, tříletého studia v oboru diplomovaná porodní asistentka na vyšších zdravotnických školách, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 2003/2004 nebo střední zdravotnické školy v oboru ženská sestra nebo porodní asistentka, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 1996/1997. Dále existují dlouhodobé vzdělávací programy v rámci specializační přípravy, pod vedením NCO NZO v Brně. V nabídce celoživotního vzdělávání jsou také jednorázové vzdělávací akce pořádané jednotlivými agenturami, které se specializují na tento typ vzdělávání. Jsou jimi například certifikované kurzy, odborné stáže, inovační kurzy, e-learningové kurzy, semináře. Formu odborných seminářů zajišťují rovněž nemocniční zdravotnická zařízení.

1.1 VZDĚLÁNÍ, VZDĚLÁVÁNÍ A CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK

Vzdělání je souhrn znalostí, které získáváme pomocí vzdělávání, výuky a studia specifických vědomostí.

Vzdělávání jednotlivce začíná po narození a pokračuje v průběhu života. Formální vzdělání probíhá, když si společnost, skupina nebo jednotlivec sestaví učební osnovu pro vzdělání lidí.

Za celoživotní vzdělání je považován kontinuální proces získávání a rozvoje vědomostí, intelektových schopností a praktických dovedností nad rámec počátečního vzdělání. Pod pojmem celoživotního vzdělávání se rozumí pokračování vědomého učení po celý život, které není omezeno pouze na přímočarý postup, tedy postup základního, středoškolského, vyššího středního a vysokoškolského studia. Uskutečňuje se, jak ve formálních, tak i v neformálních prostředích.(34)

Celoživotní vzdělávání v porodní asistenci je podmíněno získáním odborné způsobilosti. Je to vzdělávání, kterým si zdravotničtí pracovníci obnovují, zvyšují, prohlubují a doplňují vědomosti, dovednosti a způsobilost v příslušném oboru v souladu

s rozvojem oboru a nejnovějšími vědeckými poznatky. Součástí celoživotního vzdělávání v ošetrovatelství a porodní asistenci je specializační studium, které je zaměřeno na ošetrovatelství v klinických oborech, na různé formy ústavní, ambulantní a komunitní péče a na management ve zdravotnictví. Probíhá v akreditovaných zařízeních. V rámci celoživotního vzdělávání je možné v oboru ošetrovatelství získat vyšší stupně akademického vzdělání (magisterské a doktorské).(17, 5, 31)

1.2 HISTORIE BABICTVÍ

Profese porodních bab (v dnešní době zvaných porodní asistentky) sahá až na počátek samotného lidstva. Popis působení egyptských porodních bab nebo židovských žen v podobě pomoci rodícím ženám můžeme nalézt již ve Starém zákoně.

Na přípravu budoucích porodních asistentek vždy působily vlivy společnosti. Ať už to byl například vliv náboženský, politický, ekonomický, kulturní nebo to byly poznatky z oblasti medicíny či pedagogiky. Poznání dějin je aktivem z více důvodů. Podají nám spoustu zajímavostí o našich předcích a dění v minulosti. Můžeme se z mnohého poučit a též použít dávné zkušenosti v současných postupech a vyhnou se tak zbytečným chybám.(48)

1.2.1 Starověk

V dávnověku zřejmě žena rodila sama bez pomoci, z různých poznatků, jako například pozorování primátů, kteří mají tzv. pečovatelské reakce, lze usuzovat, že ve svých nelehkých chvílkách zcela sama nebyla. Patrně tedy postupným vývojem přechází svépomoc přes pomoc příbuzných až po přítomnost žen s vlastními zkušenostmi. V průběhu dělby práce se tedy postupně vyčleňují ženy, které se touto dovedností živí.

Porodní báby vysledujeme až do starého Egypta, později do Řecka a Říma, ale jisté známky o pomocnicích při porodu jsou zaznamenány též u Aztéků, Inků a dalších starých civilizací.(43)

1.2.2 Středověk a novověk

V raném středověku byly hlavní představitelkou gramotnosti církev, vznikaly katedrální školy a univerzity s výukou teologie, práva a medicíny. Lékařská věda se porodnictvím ani gynekologií nezabývala a celá péče o těhotné, rosičky, nedělky i novorozence zůstávala tedy stále v rukou porodních bab, mezi kterými byly také buď nevzdělané nebo školsky vyučené pomocnice, které se se svým povoláním seznamovaly různým způsobem. Babictví bylo v té době pěstováno jako řemeslo. Nejvíce se mladá pomocnice učila přímou asistencí porodní bábě. Takto si porodní báby vychovávaly své následovnice.(13)

Jsou však také dochovány zprávy o vzdělaných porodních bábách mířící do Itálie, kde na Lékařské fakultě Univerzity v Salermu bylo umožněno studovat i ženám. Nejznámější byla Trottula, údajně dokonce lékařka, zabývající se výhradně porodnictvím.(48)

Porodní báby svou práci dlouhou dobu bez jakéhokoli vzdělání. První tištěnou učebnicí pro porodní báby je Růžová zahrada těhotných žen a porodních bab z roku 1513 ve Štrasburku, která v češtině vyšla roku 1519.

Počátkem 16. století začala města vstupovat do smluv s lékaři-fyziky a ti měli konat dozor mimo jiné nad prací porodních bab. V průběhu doby bylo fyzikům uloženo zkoušet porodní báby.(21)

1.3 HISTORIE BABICTVÍ V ČECHÁCH

Obdobně jako ve světě se vyvíjelo také babictví naše. Po celou řadu století bylo toto řemeslo přehlíženo. Babení (babictví) provozovaly ženy, nejdříve bez základního školení a byly známy jako báby pupkopřezné nebo také ženy položné, následně porodní babičky a naposled porodní asistentky. Nová babička byla oprávněna provozovat funkci babictví až po čtyřech letech asistence starší babičky a to v rozsahu, jak sama uznala. V této době se doktoři medicíny o porodnictví vůbec nezajímali, protože tento obor nebyl důstojný jejich stavu.

Vlastní porodní babičky byly u nás od 14. století a porodnictví s gynekologií se přednášelo na Univerzitě Karlově v Praze ihned po jejím založení v roce 1348. Výuka však byla pouze teoretická.

V roce 1512 vyšla učebnice pro porodní báby, kterou napsal městský lékař ve Wormsu jménem Eucharius Roesslin a jmenovala se „*Der Schwangeren Frauen und Hebammen Rosegarten*“ (Růžová zahrada pro těhotné ženy a porodní báby).⁽¹²⁾

V českém jazyce byla vydána první učebnice pro porodní báby v roce 1519 pod názvem „*Zpráva a naučení žienam tiehotny a babam pupkořeznym netolikoprossesna, ale také potrebná*“ a další česká kniha sepsaná Matoušem Wolkenbergerem měla název „*Růžová zahrádka plodných žen*“.⁽⁴⁵⁾

Na našem území proběhly významné změny v oblasti porodnické péče v souvislosti s tereziánskými reformami. Pro babictví bylo podstatné nařízení, které ukládalo stávajícímu profesorovi anatomie, aby přednášel porodnictví nejen medikům a chirurgům, ale také porodním bábám. Venkovské báby byly teoreticky učeny a zkoušeny krajským ranhojičem. Koncem 17. století byl za počátek reformy veřejného zdravotnictví v Čechách považován Generální zdravotní řád pro Království české, jehož součástí bylo také ustanovení, aby porodní báby byly přísně zkoušené zemskou komisí a ty, které tuto zkoušku zdárně vykonaly, složily přísahu věrnosti a mohly nosit označení v podobě odznaku. Tím se lišily od porodních bab bez vykonané zkoušky.

Generální řád nabádal porodní báby k abstinenci, k čestnému chování a předčasné vypuzení plodu jakýmkoli způsobem nebo podání léku novorozeněti či šestinedělce bylo zakázáno pod hrozbou trestu. Tento řád ukončovala přísaha, jež musela porodní babička dát do rukou vrchnosti a pana děkana.

V roce 1811 stanul v čele pražské porodnické školy Antonín Jungmann a významným příspěvkem k rozšíření vzdělanosti bab byla jeho učebnice babictví „*Úvod k babení*“.

V polovině 19. století vypracoval přednosta nově vzniklé babické kliniky Wilhelm Lange návrh na reformu výuky porodních bab, podle kterého se postupovalo až do roku 1920.⁽¹⁴⁾

V roce 1893 bylo rozhodnuto, že babická klinika již nebude součástí univerzity, nýbrž bude vyčleněna jako samostatná c. k. škola babická v Praze. Vedením výuky porodních asistentek byl pověřen Dr. Václav Rubeška. Každoročně se konaly čtyřměsíční kurzy. Tuto nelehkou práci vykonával V. Rubeška dlouho sám i přesto docílil mnoho ve zkvalitnění výuky porodních asistentek. V první řadě jim poskytl učebnici „Porodnictví pro babičky“, která se dočkala ještě čtyřikrát opakovaných a doplňovaných vydání. (48)

1.4 VZDĚLÁVÁNÍ ČESKÝCH PORODNÍCH ASISTENTEK VE 20. STOLETÍ

Za krátko po dosažení samostatnosti se začaly objevovat nespokojené hlasy žádající změnu struktury výuky porodních babiček. V roce 1920 ministerstvo školství rozhodlo o tom, že další kurzy pro porodní asistentky pokračovat nebudou a jako důvod uvedlo dostatek školených porodních babiček. Ze současné babické školy se stala znovu univerzitní klinika a byla přesunuta z rozsahu působnosti ministerstva zdravotnictví do pravomoci ministerstva školství.

Nového názvu „porodní asistentka“ se začalo užívat v roce 1928, kdy vyšel zákon „ O pomocné praxi porodnické, jakož i o vzdělání a výcviku porodních asistentek“. V roce 1930 vznikly dva státní ústavy pro vzdělávání porodních asistentek a to v Liberci pro německou část porodních asistentek a v Pardubicích pro část českou.

Teprve v roce 1947 bylo trvání studia porodní asistence protaženo z pouhých deseti měsíců na dvacet čtyři měsíců.

V této době vykonávaly svou funkci pouze pardubický a ostravský ústav pro výchovu porodních asistentek.(48)

Do vyššího sociálně zdravotního studia zahrnul obor porodní asistentka zákon 95/1948 *O vytvoření jednotného systému ve výchově a vzdělávání středního zdravotnického personálu.*

V roce 1955 byl pokus o zavedení čtyřletého studia s maturitou, kdy se porodní asistentky učily první dva roky se všeobecnými sestrami a po té se studium dělilo. Uskutečněn však byl pouze jeden ročník.

Od roku 1960 bylo jako součást školní reformy zahájeno čtyřleté studium pro žáčky s ukončenou výukou základní devítileté školy.

Studijní systém na středních školách zahrnoval ve školním roce 1958/59 také dvouleté denní a dálkové pomaturitní studium pro porodní asistentky. Souběžně s dálkovým studiem v 70. letech fungovalo i jednoleté studium pro všeobecné nebo dětské sestry pracující na porodnických odděleních, jež se chtěly stát porodními asistentkami. Toto studium bylo zakončeno maturitní zkouškou.

Od roku 1975 bylo čtyřleté vzdělávání porodních asistentek uzavřeno.

Od roku 1996 existuje obor Diplomovaná porodní asistentka, který zajišťují vyšší zdravotnické školy a délka výuky je 3 roky. Tento studijní obor nahradil dvouleté pomaturitní studium.(48)

Ve školním roce 2001/2002 bylo zavedeno studium porodních asistentek na vysokých školách jako bakalářský gradus vzdělávání. Jeho délka je tři roky prezenčního nebo kombinovaného studia a ukončené Státní závěrečnou zkouškou. Rozsah studia odpovídá Směrnicím Evropské Unie (49)

1.5 SOUČASNÉ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ ČESKÝCH PORODNÍCH ASISTENTEK

Se vstupem České republiky do svazu Evropská unie je nutný soulad ve vzdělávání takových profesí jako například lékař, porodní asistentka nebo všeobecná sestra. Pro uznání odborné způsobilosti a možnost volného pohybu na trhu práce doporučila Evropská unie, aby bylo v našem státě pozměněno vzdělávání porodních asistentek, a to dle Směrnic 80/155 EHS, 89/594/EHS popisujících rozsah nejnižšího povoleného vzdělávacího studia. Tyto směrnice řeší základní učební minimum, nejkratší délku studia, nutné předchozí ukončené vzdělání žadatele o studium, rozsah činnosti absolventů a nároky kladené na studijní programy porodních asistentek (50).

V roce 2004 vznikl dokument mnichovská deklarace, který byl podepsán 48 ministry z Evropského regionu WHO. Touto deklarací se vlády zaručují zdokonalit elementární a navazující vzdělávání a umožnit docílit akademického vzdělávání v ošetrovatelství a porodní asistenci. Mnichovskou deklaraci podepsali rovněž zástupci Ministerstva zdravotnictví České republiky.(1)

V tomto systému dle strategií EU vzdělávání sester a porodních asistentek v České republice se zdůrazňuje vysokoškolsky vzdělaná porodní asistentka nebo sestra a dochází k nově strukturovaným rolím kvalifikované porodní asistentky nebo sestry a lékaře. Stále větší úlohu má program celoživotního vzdělávání v ošetrovatelské péči a v porodní asistenci.

1.5.1 Systém studia porodní asistentky po vstupu do EU

Zákonem č.96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních dochází ke změně ve vzdělání porodních asistentek. Výuka probíhá pouze na vysokých školách s bakalářským typem studia. V zákoně je zakotvena úprava vzdělání porodních asistentek dle směrnic Evropské unie a podle nařízení Mnichovské deklarace.(48)

1.5.2 Minimum pro obor porodní asistentka

Zákon č.39/2005 Sb., o požadavcích na studijní programy nelékařských zdravotnických povolání, určuje podmínky pro získání odborné způsobilosti k výkonu svého povolání porodní asistentky absolvováním akreditovaného studijního programu na VŠ.(37)

Výuka se koná formou prezenčního nebo kombinovaného studia v délce minimálně 3 roky. Směrnice 80/155/EHS povoluje také kompletní kurz porodní asistence pro všeobecné sestry v délce 18 – ti měsíců. Všeobecné sestry si doplní jen předměty, které v jejich výuce chyběly. U nás tento způsob doplnění vzdělání není, protože jej česká legislativa v současné době nepodporuje.(51)

Teorie se skládá z výuky základních zdravotnických oborů souvisejících s péčí v porodní asistenci (základy anatomie, fyziologie, mikrobiologie, biofyziky, biochemie, patologie, ochrana veřejného zdraví, transfuzní lékařství, výživa a dietetika cílená na

ženy, malé děti a novorozence, základy sociologie a sociálního lékařství, sociálně-právní ochrana matky a dítěte, zdravotnické právo, etika ve zdravotnictví, komunitní péče, základy radiologie, genetiky, farmakologie, psychologie, sexuální výchova, zdravotní výchova, plánované rodičovství, metodologie vědeckého výzkumu a základy statistiky, hygiena, preventivní lékařství, pediatrie se specializací na novorozence, základy pedagogiky a edukace). Dále obsahuje obory charakteristické pro porodnický obor (fyziologie, anatomie a patologie v oboru gynekologie a porodnictví, péče o ženu při fyziologickém těhotenství, porodu i šestinedělí, rizikové a patologické stavy v těhotenství, při porodu a v šestinedělí, příprava těhotných žen na porod a mateřství, příprava především z psychologického hlediska, porodnická resuscitace, analgezie a anestezie, péče o fyziologického i patologického novorozence a nakonec sociální a psychologické činitele v porodnictví a gynekologii. (37,50)

Praktická výuka musí splnit délku 1200 hodin. Praxi lze provádět ve zdravotnických zařízeních, odborný dohled provádí porodní asistentky s osvědčením způsobilosti pro výkon povolání bez odborného dohledu nebo pedagogičtí pracovníci, kteří učí odbornou praxi, ale musí mít také odbornou způsobilost pro výkon povolání bez odborného dohledu.(37)

Praxe musí zahrnovat nejméně 100 prenatalních vyšetření v rámci prohlídek těhotenské poradny, péči o minimálně 40 těhotných žen v průběhu jejich těhotenství, samostatné vedení 40 porodů nebo minimálně 30 samostatně vedených porodů a alespoň 20 asistencí u porodu (tam kde je nouze o porody), péči o 40 žen rizikově těhotných, aktivní účast nejméně u 1 porodu koncem pánevním (lze provést ukázkou na modelu), 100 vyšetření rodiček po porodu a fyziologických novorozenců, kontrolu porodních poranění, epiziotomii a její ošetření (opět lze provést na modelu), péči o ženy s rizikovým a patologickým těhotenstvím, též s gynekologickými patologiemi, péči o novorozence patologické, nedonošené, s nízkou porodní hmotností a přenošené. Součástí odborné praxe je též absolvování péče o pacienty na oddělení chirurgickém, interním, péče o dětské pacienty a také komunitní péče.(37)

Toto studium je zakončeno státní závěrečnou zkouškou s obhajobou bakalářské práce. Absolventkám je po té udělen titul Bakalář, který se uvádí před jménem.

1.5.3 Předpoklady pro výkon povolání porodní asistentka

Aby mohla porodní asistentka své povolání vykonávat, musí získat odbornou způsobilost. Tímto označením se je označena odborná způsobilost, kterou lze získat pregraduálním vzděláním, bezúhoností a zdravotní způsobilostí (10,6)

1.5.4 Dovednosti nutné k poskytování péče o klientky

K tomu, aby kvalita péče v porodní asistenci dosáhla té nejvyšší úrovně, musí studentka získat dovednosti, znalosti a schopnosti charakteristické pro její povolání. Budoucí porodní asistentka se také musí naučit spolupracovat s ostatními obory zdravotní a ošetrovatelské péče.(51)

Konečné dovednosti a znalosti lze též nazvat kompetencemi porodních asistentek a budou popsány v následující podkapitole.

Nezbytnými dovednostmi pro péči o klientky jsou: poskytování etické, průběžné a holistické péče na vysoké úrovni, výběr nejvhodnějších intervencí a rozpoznání potřeb klientek z hlediska finanční dostupnosti a etiky, komunikace s klientkami, ovlivňování a motivace k ochraně zdraví, edukace klientek a jejich rodin, vedení komunitní péče, poznání nároků na zdraví jednotlivce i komunity, manažerské dovednosti, při nichž jsou využity poznatky ke spolupráci s organizacemi ve zdravotnickém systému nebo mimo něj (každá porodní asistentka provádí při péči o klientku nebo její rodinu ošetrovatelský proces složený z plánování, realizace a hodnocení, tudíž manažerské funkce. Realizace ošetrovatelského procesu je vlastně řízením, mluvíme tedy o managementu ošetrovatelské péče, avšak vzhledem k tomu, že klientka nebo její příbuzní nejsou v roli podřízeného, nelze tedy porodní asistentku nazývat manažérkou).(6)

Podle Grohar – Muraye začínající setry, a tedy i porodní asistentky, mohou přispět k úspěchu svého oddělení tím, že si uvědomí svou úlohu manažera s nemalou řadou povinností. Má za úkol plnit cíle zdravotnického zařízení či přímo svého oddělení, zajišťuje kvalitní péči o nemocné, motivuje nejen pacienty, ale také své kolegy, očekává chystané změny a zajišťuje profesní rozvoj lidských zdrojů.(6,17)

1.5.5 Bezúhonost

Bezúhonost je zákonem č.189/2008 Sb. definována tak, že: „*Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona považuje ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s poskytováním zdravotní péče, nebo ten, na něhož se hledí, jako by nebyl odsouzen. Doklad o bezúhonosti se vyžaduje vždy před zahájením výkonu povolání zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka nebo též v jiných odůvodněných případech.*“

Výpis z Rejstříku trestů nesmí být starší 3 měsíců a uchazeč o zaměstnání jej musí zaměstnavateli předložit na vyžádání, v případě OSVČ se předkládá výpis správnímu úřadu, který vydal oprávnění k výkonu povolání.(38)

1.5.6 Zdravotní způsobilost

Pro výkon povolání porodní asistentky je podmínkou také zdravotní způsobilost. Do roku 2006 byla povinnost zájemce o studium kvalifikačního vzdělávání podrobit se vstupní lékařské prohlídce.

V roce 2006 nabyla platnost vyhláška 413/2006 Sb., a povinnost kontroly zdravotní způsobilosti přechází v případě zaměstnance na zaměstnavatele, jedná-li se o OSVČ na krajské a živnostenské úřady. Zdravotní způsobilost a beztrestnost není třeba dokladovat ani při podávání žádosti o vydání Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu.(36)

Porodním asistentkám ukládá Zákon č. 96/2004 Sb., doložit zdravotní způsobilost k výkonu povolání lékařským posudkem nejčastěji registrujícím praktickým lékařem, a to před zahájením výkonu povolání, při přerušení výkonu povolání na dobu delší než 3 roky a při podezření na změnu stavu.(10,38)

1.6 KOMPETENCE V PORODNÍ ASISTENCI

Kompetence porodních asistentek pro samostatný výkon jsou dány vyhláškou č.55/2011Sb.,ze dne 14.3. 2011, která mimo jiné udává, že získat osvědčení k výkonu

povolání bez odborného dohledu znamená doložit účast na celoživotním vzdělávání včetně počtu získaných kreditů.(38)

1.6.1 Kompetence porodní asistentky v ošetrovatelské péči o těhotné, rodící ženy a ženy v šestinedělí

Tato kompetence zahrnuje předporodní přípravu, edukaci těhotných a kojících žen o jejich životosprávě, o kojení, antikoncepci, péči o novorozence, předcházení komplikací a poskytuje sociálně – právní pomoc. Zahrnuje diagnostiku těhotenství, vyšetření a sledování fyziologicky těhotných žen. Při zjištění jakéhokoli rizika předává asistentka těhotnou ženu do péče lékaře. V kompetenci porodní asistentky je dále příprava rodičky k porodu a vedení fyziologického porodu, také akutního vedení porodu koncem pánevním, episiotomie a následné ošetření porodního poranění, prenatální sledování, rozeznání patologií jak u rodičky, tak i plodu nebo novorozence, vyžadující lékařskou intervenci a asistenci lékaři. Zjišťuje dostatečné zásoby léčiv, zdravotnického materiálu a prádla na oddělení, obstarává desinfekci a sterilizaci prostředků. Provádí návštěvní a poradenskou činnost u těhotných žen, šestinedělek a gynekologicky nemocných žen.

1.6.2 Kompetence porodní asistentky v ošetrovatelské péči o fyziologického novorozence bez odborného dohledu

Porodní asistentka může poskytovat ošetrovatelskou péči fyziologickému novorozenci formou ošetrovatelského procesu a to bez odborného dohledu a indikace. V případě potřeby zahajuje okamžitou resuscitaci.

Porodní asistentka pracuje na úseku jak fyziologického, tak i patologického novorozence.

1.6.3 Kompetence porodní asistentky v ošetrovatelské péči pod vedením lékaře, se způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví

Porodní asistentka asistuje lékaři při gynekologických výkonech, instrumentuje na operačním sále při porodu císařským řezem, asistuje lékaři při porodních komplikacích.(10,17,38)

1.6.4 Nezávislá kompetence porodní asistentky

Tato kompetence vymezuje porodní asistentce činnosti, které může provádět sama bez odborného dohledu a bez indikace lékaře metodou ošetrovacího procesu u těhotných a rodících žen, žen v šestinedělí a u fyziologických novorozenců. Stimuluje klientky a jejich rodiny ke zdravému životnímu stylu, čímž zajišťuje osvětu v rámci podpory zdraví a preventivní činnosti. Provází v těžkých chvílích klientek v době vážného nebo smrtelného onemocnění, pečuje o umírající. Předává poznatky o zdraví klientkám a jejich blízkým, podílí se na předávání znalostí a zkušeností studentům jiným zdravotnickým pracovníkům.(6,38)

1.6.5 Kompetence porodní asistentky spolupracovnice

Plní ordinace lékaře u nemocných žen a dětí, vede řádně dokumentaci ošetrovatelské péče, nepřekračuje rámec svých kompetencí, spolupracuje s dalšími členy zdravotnického týmu, podporuje spolupráci mezi ostatními zdravotníky.

1.6.6 Kompetence ve výzkumu a vývoji v oboru gynekologie a porodnictví

Ve zdravotnictví je součástí výzkumu ve zdravotnictví také výzkum v ošetrovatelství, který vytváří nové poznatky ovlivňující nepřímo i přímo ošetrovatelskou péči. Podporuje tak možnosti poskytovat vysoce kvalitní péči podloženou důkazy. Uskutečňuje se ve výzkumných ústavech, na vysokých školách, ve zdravotnických zařízeních, sociálních zařízeních a v jiných vzdělávacích institucích. Je řízen platnými právními předpisy a mezinárodními směrnicemi etiky pro biomedicínský výzkum.

V oblasti teorie ošetrovatelství se výzkum zabývá tvorbou systematických poznatků. Rozpoznává nebo vysvětluje pravidelnosti, charakteristiky všeobecně pozorovatelné a ukazuje určité definované jevy v ošetrovatelství. Vznikají ošetrovatelské klasifikace, sloužící ošetrovatelské profesi jako společný odborný jazyk. Ošetrovatelské klasifikace rozšiřují vědecké základy ošetrovatelství a určuje nové směry výzkumu.(6,38)

Z hlediska ošetrovatelské praxe výzkum navrhuje a ověřuje modely optimální ošetrovatelské péče. Jednou z podmínek rozvoje praxe založené na důkazech je tedy výzkum a použití jeho výsledků v ošetrovatelské péči.

Co se týká oblasti vzdělávání, vytváří vzdělávací programy cílené na metodiku vědecko – výzkumné práce souhlasné se směrnicemi Evropské unie a na vytváření edukačních materiálů.

V oblasti řízení a managementu je výzkum zaměřen na pracovní postupy, hlavně na hodnocení kvality péče, dělbu práce, efektivnost zdravotnických služeb, snaží se objektivizovat zdravotnické služby, také se zabývá zátěží ošetrovatelského personálu a vztahy mezi jednotlivými kategoriemi zdravotnických pracovníků.

Financování ošetrovatelského výzkumu je zajištěno prostřednictvím grantových agentur. Každým rokem lze nahlásit projekt na jakékoli téma a lze žádat peněžitou podporu. Na základě společenské objednávky může některá témata ministerstvo zdravotnictví samo vyhlásit.

Výsledky výzkumných ošetrovatelských projektů a studií rozvíjejících teorii i praxi jsou otištěny v odborném tisku. Zdravotnická veřejnost je s nimi seznámena na odborných konferencích nejen na národní, ale také na mezinárodní úrovni.(30)

Porodní asistentka ve své praxi využívá nových poznatků, dohlíží a kvalitu ošetrovatelské péče, vzdělává se, získává nové vědomosti, podílí se na výzkumu v oboru porodnické asistence a v ošetrovatelské péči o gynekologicky nemocnou ženu či nemocné dítě.(19)

1.6.7 Kompetence související s plánováním, organizací a vedením

Spolupracuje s ostatními odborníky, kontroluje pracovní tým, hodnotí a kontroluje podřízené, ovládá informační technologii, zná a ví jak minimalizovat rizika v ošetrovatelské péči o ženu dítě a sleduje efektivitu své práce, účastní se na rozhodování o zdravotní politice v porodní asistenci a ošetrovatelské péči o ženu a dítě(6,38)

1.7 CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK

Celoživotní vzdělávání znamená pro porodní asistentky a nejen pro ně, ale též ostatní nelékařské zdravotnické pracovníky mnoho závazků a povinností. To je také spojeno s nemalým množstvím obtíží, které těsně souvisejí s nabýváním dalších vědomostí.

Po absolvování odborného studia a získání kvalifikace je porodní asistentka odborně způsobilá, avšak pracovat bez odborného dohledu stále nemůže. Po absolutoriu je povinna se do 18 měsíců zaregistrovat a získat tak způsobilost k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Po nástupu na své domovské pracoviště musí projít ještě adaptačním procesem, dříve známým pod pojmem nástupní praxe. Tento je definován Metodickým pokynem MZ (Metodický pokyn k realizaci a ukončení adaptačního procesu pro nelékařské zdravotnické pracovníky), který je pro absolventy i jejich zaměstnavatele závazný. Krom toho tato povinnost zaměstnavatele umožnit absolventovi řádné zapracování je dána též Zákoníkem práce (Zák. 262/ 2006 Sb.)

Toto znamená, že z hlediska legislativního je PA oprávněna vykonávat své povolání bez odborného dohledu, ale z hlediska odpovědnosti zdravotnické instituce jako zaměstnavatele je jí až do ukončení adaptačního procesu k dispozici mentor a je nad ní stále určitá míra dohledu vykonávána.

Za jakých podmínek a kdy je porodní asistentka schopna provádět svou praxi bez odborného dohledu je stanoveno v zákoně č.96/2004 Sb., § 5. K získání osvědčení pro výkon povolání porodní asistentky bez odborného dohledu je potřeba dokládat účast

na celoživotním vzdělávání a to i s počtem získaných bodů, kterými jsou dané akce ohodnoceny. (10,32,38)

Problematika celoživotního vzdělávání se zdá být velmi kontroverzní. Za předpokladu, že chceme docílit plnění cílů nové koncepce zdraví Zdraví 21, je potřeba mít ve zdravotní sféře odborníky, kteří se budou podílet na programu celoživotního vzdělávání, budou si v práci jistí a budou užívat profesní standard péče jako spolehlivý základ multiprofesionální spolupráce a partnerství s pacienty, zdravými jedinci, jejich rodinami a komunitami. Pokud tedy mají porodní asistentky či sestry odpovídající znalosti a dobrou organizaci, mohou mít v případě udělení příslušných pravomocí také velký vliv na všechny současné problémy zdraví mohou tedy působit v omezování výskytu nemocí a zároveň ve prospěch podpory zdraví a kvality života země. Porodní asistentky mohou mít navíc důležitou roli v plánování rodičovství, v podpoře bezpečného mateřství, mohou ovlivnit reprodukční zdraví a taktéž kvalitu prožitků rodičích žen.(51) Také složitost technologie v oblasti medicíny stoupá, což nese nutnost průběžně se vzdělávat. Z uvedeného tedy vyplývá, že každá porodní asistentka i sestra musí rozšiřovat své odborné znalosti, potřebuje se seznamovat s novými poznatky v oboru ošetrovatelství.

1.7.1 Registrace

Výkon povolání zdravotnického pracovníka, tedy i porodní asistentky, je regulován zákonem 95/2004 Sb. (lékaři, farmaceuté) a zákonem 96/2004 Sb., ve kterém jsou definována nelékařská povolání, na něž se tento zákon vztahuje. Význam této regulace je dvojitý. Jednak je to zajištění určitého stupně profesionality jako parametru kvality poskytované péče ve vztahu ke konzumentům této služby. Zároveň je regulací vstupu zdravotnických pracovníků na pracovní trh, a tak regulací nákladů, vynaložených na péči o zdraví populace určitého státu. (6,10,17)

Vedením registru byl ministerstvem zdravotnictví České republiky pověřen institut Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně. Držitelé osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu jsou

zapsání do Registru zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu.

Základní myšlenkou registrace nelékařských zdravotnických povolání je ochrana veřejnosti. Ta je založena na principu kontinuálního vzdělávání zdravotnického pracovníka, tím i porodní asistentky. Postupné doplňování si znalostí, zdokonalení se v dovednostech, směřuje k růstu kvality ošetrovatelské péče a ostatních činností spojených s ošetrovatelskou péčí. Vyšší úroveň kvality nabízené péče zvyšuje význam nelékařských zdravotnických profesí. Z asistenta lékaře se tímto stávají nelékařští pracovníci, včetně porodních asistentek, samostatnými odborníky v uspokojování potřeb pacienta, rodičky, klienta a jiných aktivit s tímto spojených.

Registrační osvědčení se v současnosti vydává žadateli po splnění zákonem stanovených podmínek na dobu 4-6 let. V této chvíli probíhá schvalovací proces technické novely zákona 96/2004 Sb., který, bude-li schválen, prodlouží registrační období na dobu 10 let.

Tento zákon nabyl platnosti dne 22.4.2011 pod číslem 105/2011Sb.(poznámka autora).

1.7.2 Systém kreditů

To, že se porodní asistentka v mezi registračním období průběžně vzdělává, dokladují získané kredity. Potřebný počet kreditů pro jednotlivé formy celoživotního vzdělávání určuje právní předpis, vyhláška č.4/2010 Sb. Vzhledem k tomu, že kredity jsou součástí vzdělávacího programu, vyhláška počet kreditů neudává. Totéž platí i pro certifikované kurzy. Tyto akce jsou podmíněny akreditací a komise určená pro akreditace stanovuje počet kreditů. Protože, se zde jedná o formy vzdělávání, kde se získává specifická odbornost pro přesně určené činnosti jsou úzce specializované, zveřejňuje ministerstvo zdravotnictví České republiky seznam akreditovaných zařízení ve Věstníku MZ ČR. (19)

Ostatní typy kontinuálního vzdělávání v porodní asistenci se řídí vyhláškou č. 4/2010 Sb., která určuje počty kreditů náležících jednotlivým formám celoživotního vzdělávání. Ke každé pořádané akci je potřebné stanovisko dávající souhlas s její úrovní

po odborné stránce. Teprve na tomto podkladě je stávající akce zařazena do kreditního systému a je jí přidělen počet bodů.(39)

Každý pořadatel školicí akce má povinnost provést o účasti záznam do odborného indexu jak nařizuje zákon 96/2004 Sb. Správný záznam musí uvádět datum konané akce, druh a téma dané akce, dobu trvání a typ účasti jméno a datum narození účastníce.

Mezinárodní vzdělávací akce nebo akce pořádané v zahraničí musí rozlišit, zda byly vedeny v cizím jazyce, protože hodnota bodů akce vedené v cizím jazyce je vyšší. Všechny tyto údaje musí být zkontrolovány, aby nedošlo ke snížení hodnoty kreditů nebo dokonce k vyřazení dosažených kreditů při posuzování žádosti o osvědčení. (10,38)

1.7.3 Studijní podmínky

Studium na středních zdravotnických školách i na univerzitách je v současné době bezplatné, ve všech ostatních typech studia (vyšší zdravotní školy, specializační studium, různé typy odborných kurzů, odborné konference, odborné semináře,...) je potřeba si výuku hradit. Z tohoto důvodu by si měla porodní asistentka dohodnout se svým zaměstnavatelem smluvně podmínky, za kterých se bude vzdělávat. To v případě, že nechce absolvovat studium ze své soukromé aktivity. Zaměstnavatel může přispět porodní asistentce v plné míře nebo se také nemusí na úhradě podílet vůbec. Zaměstnavatel, který má zájem o to, aby měli ve svých řadách asistentku co nejvíce vzdělanou, podporují své zaměstnance v jejich vzdělávacích aktivitách a současně je nutí, aby získané znalosti aplikovali ve své praxi. Nejčastěji se stává situace, kdy se na úhradě studia podílí jak zaměstnavatel, tak i porodní asistentka. Finance lze také získat formou sponzora.(6,17)

1.7.4 Průkaz odbornosti – odborný index

O všech typech a stupních vzdělání, které porodní asistentka získala, jako i o aktivitách v oblasti celoživotního vzdělávání si asistentka může vést záznam v Průkazu odbornosti, jenž byl u nás zaveden v roce 1991. Mít index odbornosti není povinností

asistentky, ale měla by si jej ve vlastním zájmu opatřit a to z důvodu, že může být velmi dobrým doporučujícím prostředkem ke vstupu do nového zaměstnání a je vizitkou odbornosti a aktivity každé porodní asistentky. Průkaz odbornosti je také potřebný jako doklad o kontinuálním vzdělávání, když se chce porodní asistentka registrovat. Záznamy do průkazu provádí každá osoba, pověřená k tomu vzdělávací institucí nebo pořádající organizací.(7, 51, 52)

1.7.5 Typy dalšího vzdělávání v porodní asistenci

Zákon č.96/2004 Sb. Hlava V. přesně definuje možné formy kontinuálního vzdělávání porodních asistentek a ostatních nelékařských pracovníků Každá porodní asistentka je povinna zvyšovat odborné znalosti ve svém oboru.

Forma samostatného studia: Tato forma je také součástí celoživotního vzdělávání. Současná nabídka je na rozdíl od minulosti poměrně bohatá. Přibýlo odborných časopisů, například velmi oblíbený je časopis Sestra nebo Moderní babičtví, Florence (zde je většina článků již recenzovaných) a jsou velmi snadno dostupné. Zde může porodní asistentka čerpat z odborných článků. Mnohem vyšší je také nabídka domácí i přeložené zahraniční literatury ošetrovatelské literatury, kterou by měla pročitat každá asistentka o 30%.

Zaměstnavatel by měl zabezpečit přístup k odborným knihám i časopisům na pracovišti.

Za toto studium sice kredity porodní asistentka nedostává, ale plní si tím povinnost kontinuálního vzdělávání.

Školící akce, kurzy, semináře jsou pořádány ve velkém množství. V této oblasti hraje velkou úlohu Česká asociace sester. Mělo by být profesní hrdostí každé sestry, aby se stala členkou ČAS stejně tak, jako je tomu v ostatních zemích.

Školící akcí je školení nebo odborný kurz trvající alespoň 4 hodiny v každém dni, seminářem je vzdělávací akce o délce alespoň 2 hodiny v každém dni. Může ho pořádat zdravotnické zařízení nebo fyzická osoba, které udělilo ministerstvo. Náplň školící akce se musí zabývat činností oboru nelékařského zdravotnického pracovníka. Pokud seminář nebo kurz pořádá zařízení bez akreditace, lze tuto akci započítat do

kreditního systému, avšak musí tuto akci schválit profesní sdružení, které pořadatel akce oslovil. Je ohodnocena 1 kreditním bodem. Na ústavní školící akci je pasivní účast ohodnocena 4 kreditními body, aktivní účastí dosáhne účastnice 10 kreditních bodů.

Inovační kurz je odborný kurz, který trvá alespoň 4 hodiny a je pořádán zařízením akreditovaným pro vzdělávací program, získává se jím odborná, specializovaná nebo zvláštní odborná způsobilost, pro dané činnosti, v nichž si má porodní asistentka zvýšit znalosti nebo dovednosti. Inovační kurz může být pořádán také zařízením zajišťujícím praktické vyučování nebo praxi na střední, vyšší odborné nebo vysoké škole v případě, že se jedná o inovační kurz pro činnost, která je součástí odborné způsobilosti, nebo fyzickou osobou, která má udělen souhlas ministerstvem. Doba konání inovačního kurzu může být 1 den až několik semestrů dle rozsahu kurzu. Příslušné pořadající pracoviště sestaví plán inovačního kurzu a otiskne ho na internetových stránkách a odborných časopisech. Po ukončení kurzu je porodní asistentce účast zapsána do odborného indexu. Za účast na inovačním kurzu mohou být uděleny 3 kredity za každý den konaného, nejvýše však 12 kreditů za danou akci.

Odbornou stáží se rozumí konání odborné praxe v zařízení s akreditací pro vzdělávací program pro získání odborné, zvláštní odborné nebo specializované způsobilosti pro danou činnost, v které si má zdravotník stáží prohloubit znalosti na jiném pracovišti, než je místo výkonu povolání, pod odborným dozorem zdravotnického pracovníka způsobilého k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Za účast na odborné stáži jsou zdravotníku přiděleny 3 kredity za každý den, nejvýše ale 15 kreditů za danou stáž.

Odborné konference, kongresy a sympózia musí trvat alespoň 1 den, přičemž odborný program musí být v trvání alespoň 4 hodiny v každém dni a je zajištěna alespoň 4 přednášejícími v každém dni. Je nutné souhlasné stanovisko k zařazení do kreditního systému od profesního sdružení. Program se musí týkat oboru činnosti nelékařského pracovníka žádajícího o vydání osvědčení. Akce musí být dostupná také pro nelékařské pracovníky mimo pořadatelskou organizaci. Každý den účasti je ohodnoceno 4 kredity, nejvýše ale 12 kreditů za akci při pasivní účasti, aktivní účast

v podobě přednášky nebo posteru je hodnocena 10 body, spoluautorství na přednášce, případně přednes cizí přednášky se hodnotí 5 kredity a spoluautorství posteru 4 kredity.

Mezinárodní kongres je vzdělávací akce garantovaná mezinárodní organizací a trvá alespoň 2 dny a odborný program musí být v délce nejméně 4 hodiny v každém dni, je zabezpečena nejméně 1 zahraničním přednášejícím v každém dni a program se týká výkonu daného zdravotnického povolání nelékařského zdravotnického pracovníka anení určena pouze pro zaměstnance pořádající danou akci. Pasivní účast na mezinárodní odborné akci je hodnocena 5 body, nejvíce ale 15 body za 1 mezinárodní kongres, aktivní účast přednesením vlastní přednášky nebo vlastním posterem obnáší 15 kreditů, spoluautorství na přednášce nebo přednes cizí práce se hodnotí 10 body. Mezinárodní akce v cizím jazyce je v tomto typu celoživotního vzdělávání hodnocena nejvýše, a to pasivní účast 10 body a aktivní dokonce 20 kreditními body.

O tom, že se porodní asistentka účastnila jedné ze zmiňovaných akcí, je proveden záznam do průkazu odborné způsobilosti. Účastníci je také předán certifikát o absolvování vzdělávací akce.

Publikační činnost, tedy publikování odborné práce zabývající se výkonem příslušné zdravotnické profese lze uskutečnit v periodickém tisku, také v neperiodickém publikování, formou odborné monografie, učebnice či skript nebo odborného výkladového slovníku. V případě učební pomůcky se za učební pomůcku považuje CD-ROM nebo odborný podklad pro akci celoživotního vzdělávání. Za publikační činnost nelze považovat recenzi, diskusní příspěvky a články osobního charakteru. Kredity je ohodnocen odborný článek autorovi počtem 15, za spoluautorství je stanoveno 11 bodů, za autorství učebnice skript nebo jiné učební pomůcky lze přičíst 25 kreditů a spoluautor vyjmenovaného, obdrží 20 kreditů.

Pedagogická činnost je definována jako vzdělávací činnost v rámci teoretické a praktické výuky v inovačním kurzu, certifikovaném kurzu, na školící akci, ve specializačním studiu, vedení odborné stáže nebo vyučování odborných předmětů ve studijním oboru, týkajícího se odborná způsobilost k výkonu povolání. Toto je ohodnoceno 2 kredity za vyučovací hodinu, pouze ale 20 kredity za registrační období.

Vědecko-výzkumná práce je hodnocena 25 kredity a považuje se za ní účast ve výzkumných projektech a výzkumných záměrech dle zvláštního právního předpisu.

E-learningový kurz je forma elektronické vzdělávací akce umožňující dálkový přístup a náleží jí 2 kredity za každý kurz. Toto je ohraničeno 14 kredity za registrační období.

Vysokoškolské vzdělávání je neopominutelnou součástí systému celoživotního vzdělávání v rámci kombinovaného studia a bakalářský vzdělávací program má délku 3 roky a je ukončen státní závěrečnou zkouškou a obhajobou bakalářské práce. Absolventce náleží titul Bakaláře (Bc). Následně lze pokračovat v magisterském studijním programu o délce 2 let, studium je ukončeno opět státní závěrečnou zkouškou a obhajobou tentokrát diplomové práce a úspěšné absolventce je přidělen titul Magistra (Mgr.). Doktorandské studium se týká výzkumné a publikační činnosti, doba trvání je 3 roky a absolventce náleží titul doktor (PhD). Doktorské studium je cíleno na vědeckou činnost v oblasti výzkumu a náleží mu titul PhDr.(10,39)

1.7.6 Typy vzdělávání, kterým porodní asistentky dávají přednost

Pro to, jakou formu následného vzdělávání asistentka zvolí, ovlivňují různé faktory. Jedním z nich je například věk, mladší porodní asistentky volí spíše vysokoškolské a specializační studium, pokud jsou ovšem stále svobodné a bezdětné. U starších porodních asistentek převládá průběžné vzdělávání v podobě seminářů, školících akcí, odborných stáží, kongresů, konferencí nebo inovačních kurzů.

V současnosti je tedy převážně zájem o krátkodobé vzdělávací akce, vzhledem k jejich kreditní hodnotě.

O výzkumnou a publikační činnost jeví porodní asistentky zájem minimální, protože tato činnost je oblastí zájmu hlavně na univerzitách a jiných vzdělávacích centrech. (2, 17)

2 CÍLE PRÁCE, HYPOTÉZY

2.1 Cíle

Cíl 1 Zjistit, zda jsou porodní asistentky spokojené s nabídkou vzdělávacích akcí v rámci celoživotního vzdělávání.

Cíl 2 Zjistit kritéria, dle nichž si porodní asistentky vybírají akci celoživotního vzdělávání.

Cíl 3 Zjistit nejžádanější témata v systému celoživotního vzdělávání.

Cíl 4 Zjistit vztah mezi dosaženou úrovní vzdělání v oboru a výběrem z akcí celoživotního vzdělávání.

Cíl 5 Zjistit, zda ve struktuře nabízených témat schází některé subdisciplíny gynekologicko-porodnického ošetrovatelství.

2.2 Hypotézy

H 1 Porodní asistentky jsou spokojeny s nabídkou vzdělávacích akcí celoživotního vzdělávání.

H 2 Porodní asistentky preferují akce, při nichž mají příležitost levně získat kreditní body, nezbytné k udržení si způsobilosti k výkonu povolání bez odborného dohledu.

H 3 Nejžádanější témata celoživotního vzdělávání se týkají ošetrovatelské péče během fyziologického porodu. Na okraji zájmu pak stojí komunitní péče o ženu.

H 4 Porodní asistentky s vyšším stupněm dosaženého vzdělání (VŠ, specializační studium...) si z nabízených akcí cíleně vybírají dle kritérií, které využijí ve své práci a jsou tudíž pro praxi v oboru svého působení hodnotnější, než jejich méně vzdělané a dlouhodobě méně vzdělávané kolegyně.

Výzkumná otázka: Jaké téma, případně jaká témata chybí v nabízených akcích celoživotního vzdělávání porodních asistentek.

3 METODIKA

3.1 METODIKA PRÁCE

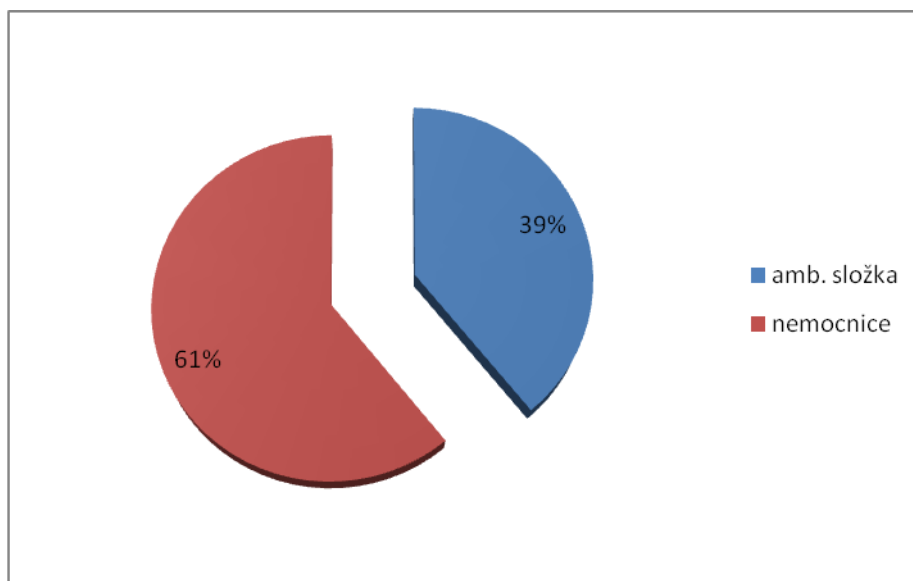
Předložený projekt využil pro získání potřebných poznatků sociologický průzkum, konkrétně metodu nestandardizovaného dotazování pomocí originálního dotazníku. V rámci výzkumného šetření byly osloveny porodní asistentky pracující v nemocnicích a ambulantních složkách Ústeckého kraje, včetně soukromých ambulancí. Dotazník byl sestaven z 23 otázek, z nichž většina byla uzavřených, zbytek byly otázky polootevřené. V polootevřených otázkách měly asistentky možnost vyjádřit vlastní názor nebo dopsat, který z oborů souvisejících s gynekologií a porodnictvím v nabízených tématech chybí, či také, které z nabízených témat z oboru gynekologie a porodnictví je nedostatečné. Dotazník asistentky vyplňovaly anonymně a zcela dobrovolně. První část dotazníku se dotazovala na působiště porodní asistentky, její nejvyšší dosažené vzdělání a její ochota se dále vzdělávat. V případě, že se asistentka vyjádřila k dalšímu vzdělávání formou některých z nabízených typů studií kladně, byl dotazník směřován na její aktivitu, pokud asistentka odpovídala záporně, byl dotazník zaměřen na důvody jejího negativního postoje k dalšímu studiu. V druhé části dotazníku byly otázky směřovány přímo na akce celoživotního vzdělávání, na kritéria jejich výběru, možnosti absolvovat akce celoživotního vzdělávání a posouzení nabídky zmíněných akcí. Část otázek nabízela možnost více odpovědí.

3.2 VÝZKUMNÝ SOUBOR

Výzkumný soubor byl zvolen náhodně a byl tvořen porodními asistentkami, které pracují v nemocničních lůžkových odděleních, na porodních sálech, v ambulantní složce nemocničních zařízení, a také v soukromých ambulancích měst Ústí nad Labem, Litoměřice, Chomutov, Most, Děčín, Roudnice nad Labem a Lovosice. Bylo rozdáno celkem 150 dotazníků, vráceno jich bylo 132, návratnost tedy činila 88%. 18 dotazníků bylo pro chybné nebo nedostatečné vyplnění vyřazeno. Vyhodnoceno bylo tedy 110 dotazníků.

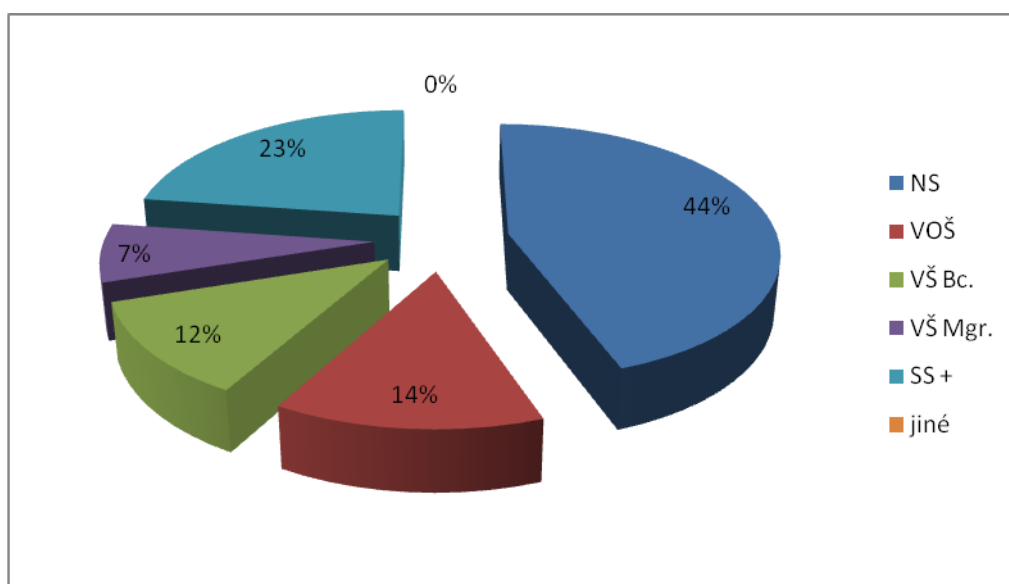
4 VÝSLEDKY

Graf 4.1: Pracovní působiště dotazovaných porodních asistentek

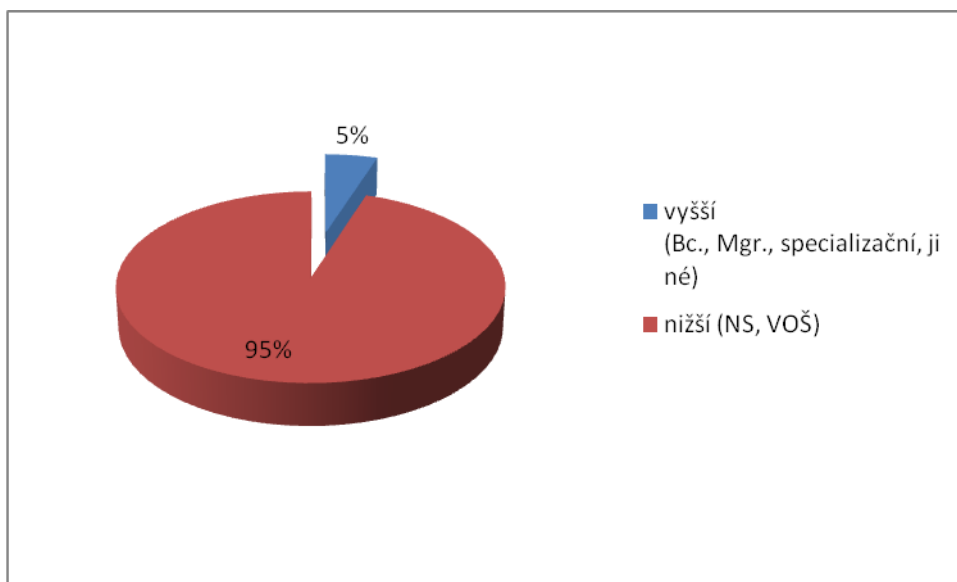
Graf 4.1 dělí dotazované porodní asistentky podle pracovního působiště, ze 110 asistentek bylo 67 (61 %) působících v nemocničních lůžkových odděleních a 43 (39 %) asistentek pracovala v ambulantní složce.

Graf 4.2A: Vzdělání dotazovaných porodních asistentek

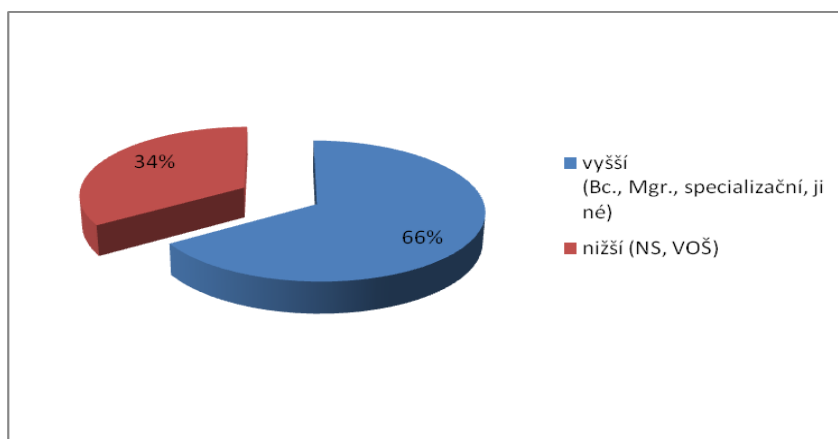
Graf 4.2A zobrazil otázku 2 a rozlišil porodní asistentky dle nejvyššího dosaženého stupně vzdělání, při čemž zástupkyní nástavbového studia bylo nejvíce 49 (44 %), VOŠ 15 (14 %), VŠ Bc 13 (12 %), VŠ Mgr. 8 (7 %) a specializační studium bylo zastoupeno počtem 25 (23 %) porodních asistentek.

Graf 4.2B: Přehled dotazovaných asistentek na ambulanci dle jejich vzdělání

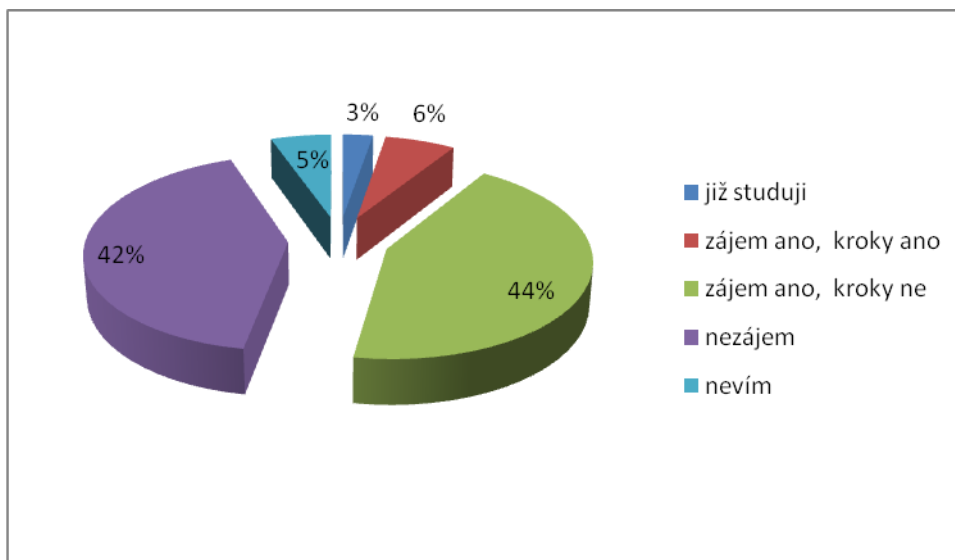

Graf 4.2B rozšířil otázku 2 o specifikaci pojmu vyšší typ vzdělání a nižší typ vzdělání.

Graf 4.2C: Přehled dotazovaných asistentek na lůžkovém oddělení dle jejich vzdělání

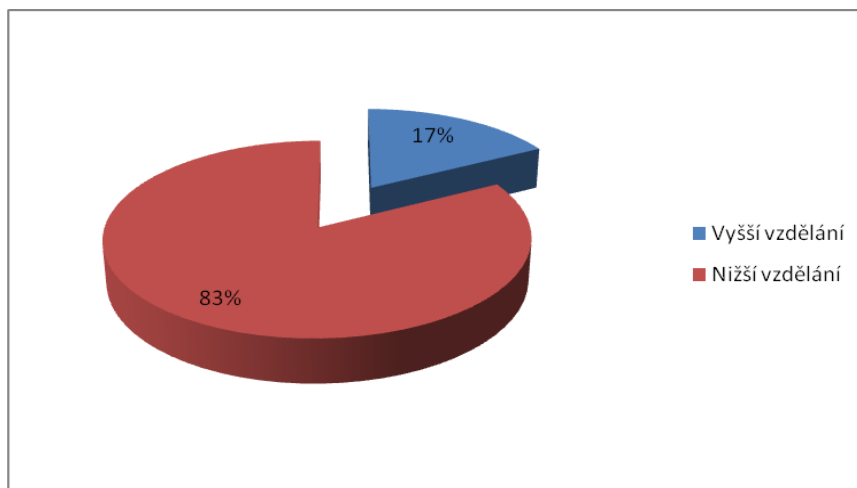
Graf 4.3A: Zájem o další vzdělání

4.3A, 4.3B, 4.3C - 4.8 vztahující se k otázkám 3 – 8, které mapovaly, zda mají porodní asistentky zájem o další vzdělání v oboru a to dle stupně dosaženého vzdělání a dle místa jejich působiště.

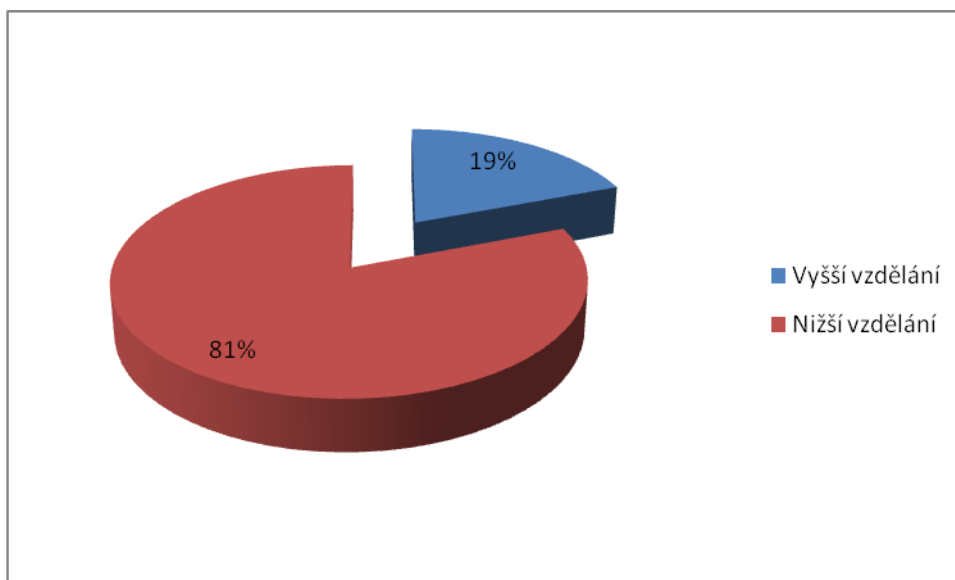
Z grafu 4.3A bylo zjištěno, že zájem o další studium a již studuje mají z celkového počtu 110 respondentek 3 (3 %) asistentky, zájem má a kroky učinilo 7 (6 %) porodních asistentek, zájem sice má, ale nic nepodniklo 48 (44 %) asistentek a o další studium se nezajímá 46 (42 %). 6 (5 %) asistentek zatím neví, zda bude chtít dále studovat.

Graf 4.3B: Zájem o další vzdělávání dle výše vzdělání

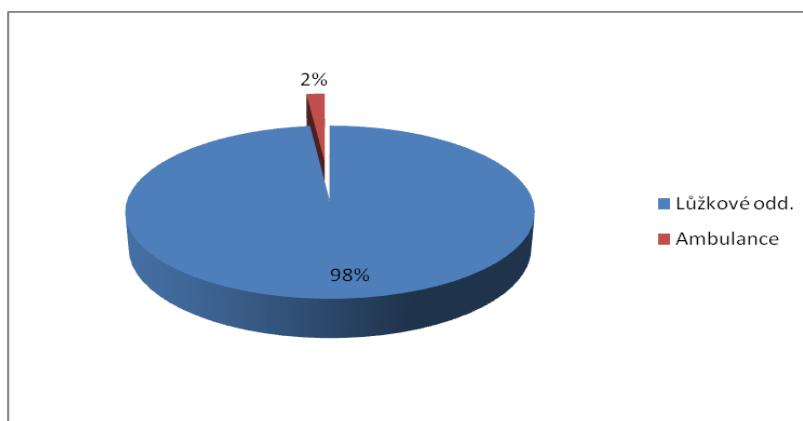
Graf 4.3B rozděluje porodní asistentky se zájmem o studium dle výše typu vzdělání. Z 58 asistentek, které jeví zájem o studium graf označuje 10 (7 %) asistentek s vyšším typem vzdělání, o další studium jeví také zájem 48 (83 %) asistentek s nižším typem vzdělání.

Graf 4.3C: Přehled asistentek nejevící další zájem o vzdělání dle výše vzdělání

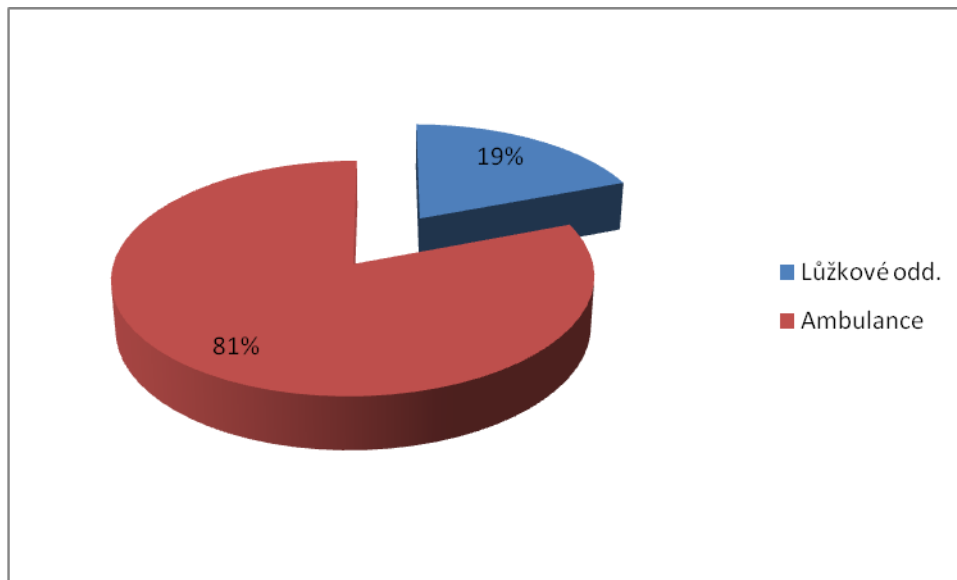
Graf 4.3C dělí porodní asistentky, které nejevící zájem o další vzdělávání tak, že z 52 asistentek nejevící zájem o vzdělání 10 (19 %) asistentek s vyšším typem vzdělání, 42 (81 %) asistentek s nižším typem vzdělání.

Graf 4.3D: Zájem o vzdělání dle místa působiště asistentek

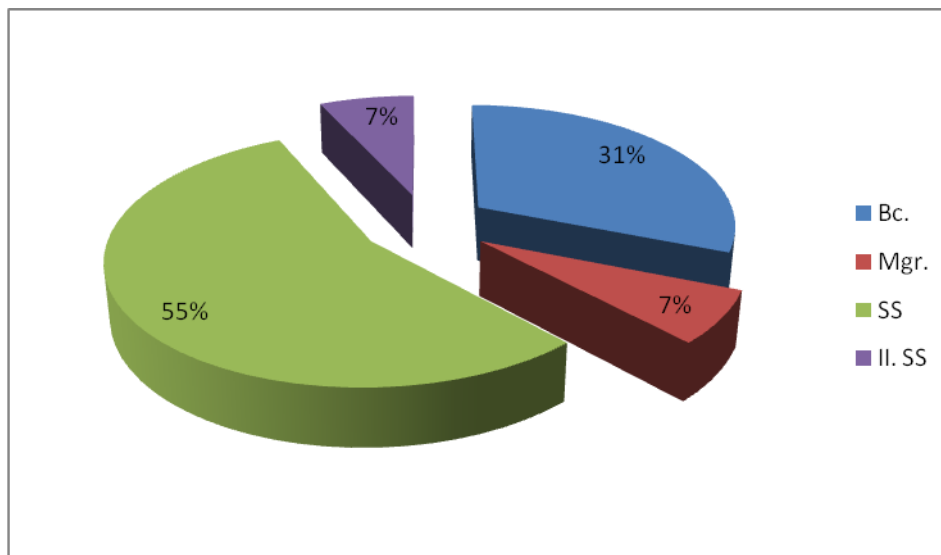
Z grafu 4.3D je patrné, že z 58 asistentek jevících zájem o další studium pracuje na lůžkových odděleních 57 (98 %) asistentek a 1(2 %) v ambulantní složce.

Graf 3E : Zájem o vzdělání dle působiště asistentek

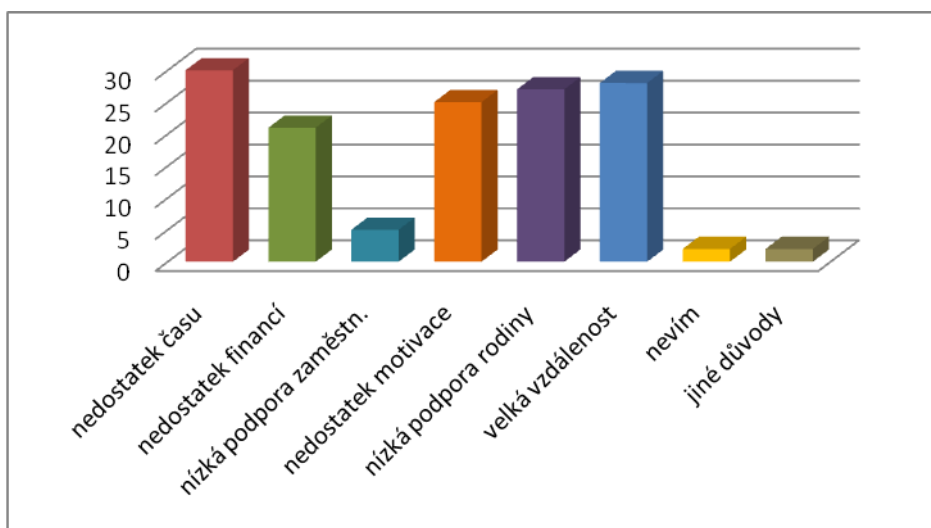
Graf 4.3E značí, že z 52 asistentek nejevících zájem je 10 (19 %) asistentek z lůžkového oddělení a 42 (81 %) asistentky z ambulantní složky.

Graf 4.4: Struktura asistentek – studentek a budoucích studentek

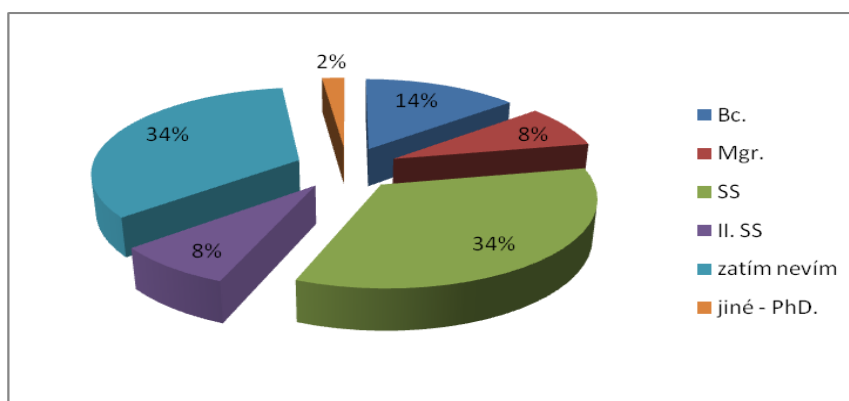
Graf 4.4 ukazuje, v kterém typu studia se asistentky již vzdělávají, případně o jaký stupeň mají výhledově zájem. Bakalářské studium je zastoupeno 18 asistentkami (31 %), magisterský typ studia studují nebo hodlají studovat 4 asistentky (7 %), o specializační studium má zájem 32 asistentek (55 %) a dalšímu specializačnímu studiu se hodlá nebo již věnují 4 asistentky (7 %)

Graf 4.5 Důvody ne zahájení studia asistentek

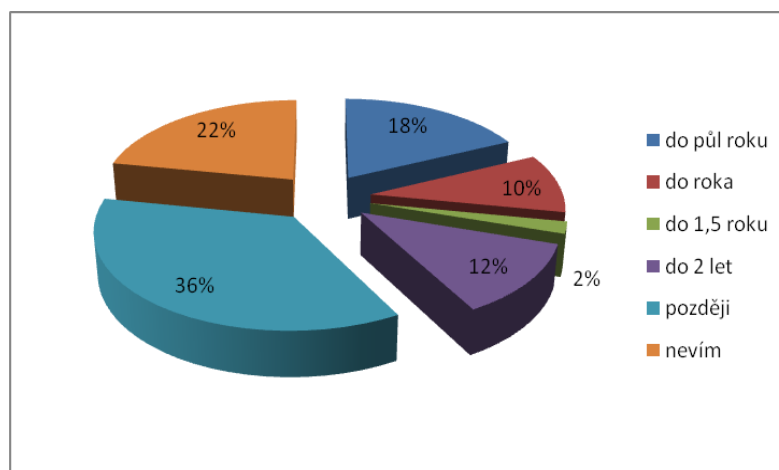
Graf 4.5 značí důvody, proč porodní asistentky dosud nepodnikly žádné kroky k zahájení navazujícího studia a souvisí s otázkou 5. Otázka byla polootevřená a měla možnost více odpovědí.

Graf 4.6: Přehled asistentek s potenciálním zájmem o různé typy studia

Graf 4.6. Bakalářské studium započalo či v nejbližší době začne studovat 18 (14 %) odpovídajících asistentek, magisterské studium bylo zastoupeno 4 (8 %) asistentkami, o specializační studium se zajímalo 32 (34 %) porodních asistentek, II. specializační navštěvuje či začnou navštěvovat 4 (8 %) asistentky, v jiném typu vzdělání (PhD) by chtěla pokračovat 1 (2 %) porodní asistentka a 4 (34 %) asistentky se zatím ještě nerozhodly.

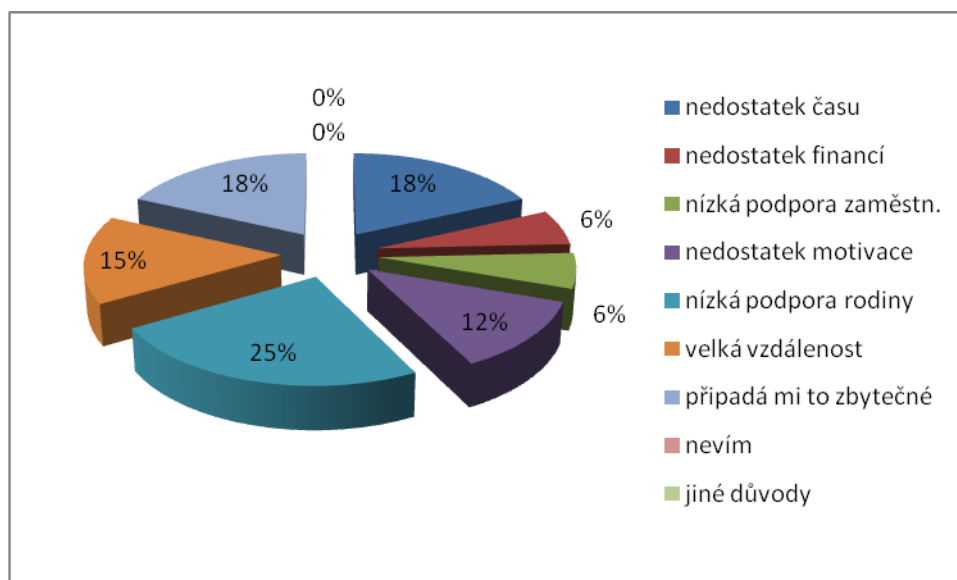
Graf 4.7: Přehled doby, kdy bude zahájeno studium

Otázka 7 zkoumala, kdy chtějí asistentky jevící zájem o další vzdělání se studiem začít. Graf 4.7 ukazuje, že sice chtějí pokračovat ve studiu, ale za dobu delší než 2 roky nebo s časem podniknutí kroků k zahájení dalšího studia nejsou ještě rozhodnuty. 9 (18 %) asistentek hodlají zahájit studium do ½ roku, do 1 roku by chtělo tudovat 5 (10 %) porodních asistentek, do 1 a ½ roku plánuje zčátek studia 1 (2 %) asistentka, nejpozději do 2 let chystá začátek studia 6 (12 %) asistentek, za dobu delší má v plánu začít 18 (36 %) asistentek a 11 (22 %) asistentek si dobu začátku studia ještě nerozmyslelo.

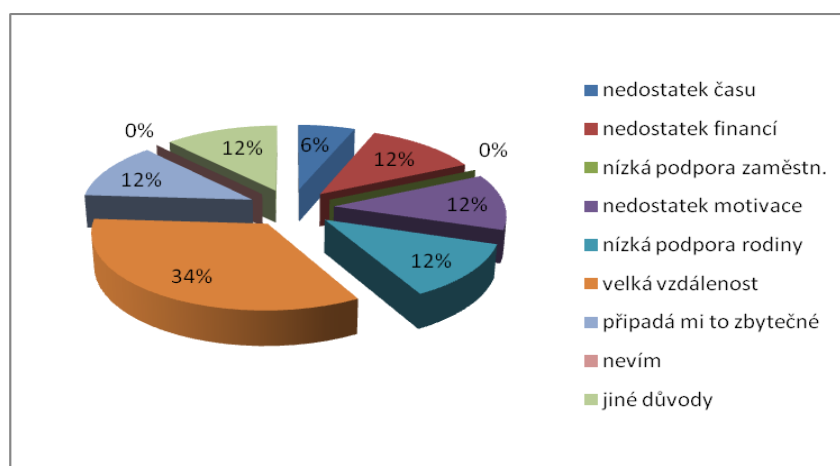

Graf 4.8A: Důvody nezájmu o studium asistentek s vyšším typem vzdělání

Graf 4.8A zobrazuje příčiny nezájmu porodních asistentek s vyšším typem vzdělání o další vzdělání. Tyto příčiny odhalila otázka 8. Otázka byla polotevřená a měla možnost více odpovědí. Nedostatek času byl uveden 6x (18 %), nedostatek financí asistentky zaškrtnuly 2x (6 %), nízkou podporou zaměstnavatele uvedly asistentky 2x (6 %), nedostatek motivace byl příčinou 4x (12 %), nízkou podporu rodiny udalo 8 asistentek (25 %), velkou vzdálenost školy od místa bydliště uvádělo 5 asistentek (15 %), další vzdělávání připadalo 6 asistentkám zbytečné (18 %).

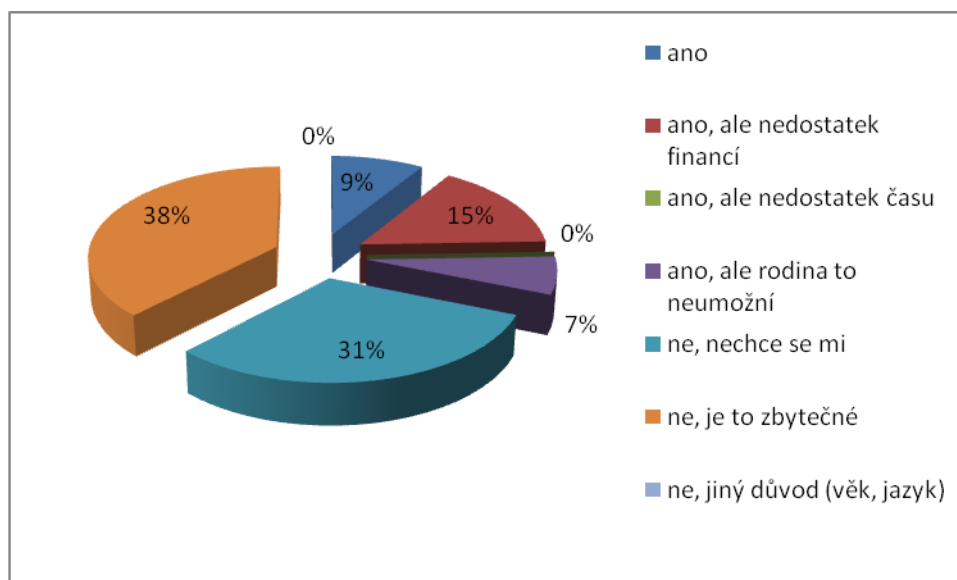
Graf 4.8B: Důvody nezájmu o studium asistentek s nižším typem vzdělání

Graf 4.8B ukazuje příčiny nezájmu vzdělání asistentek nižšího typu vzdělání o další studium. Nedostatek času byl uveden 3x (6 %), nedostatek financí asistentky zaškrtny 6x (12 %), nízkou podporu zaměstnavatele asistentky neuvedly, nedostatek motivace byl příčinou 6x (12 %), nízkou podporu rodiny udalo 6 asistentek (12 %), velkou vzdálenost školy od místa bydliště uvádělo 17 asistentek, (34 %) další vzdělávání připadalo 6 (12 %) asistentkám zbytečné, jiné důvody blíže nespecifikované uvedlo 6 (12 %) asistentek.

K akcím celoživotního vzdělávání se vztahují otázky 9 – 22 a zkoumají podmínky, za kterých jsou asistentky tyto akce absolvovat, kritéria výběru daných akcí spokojenost s tématy nebo obory daných kurzů.

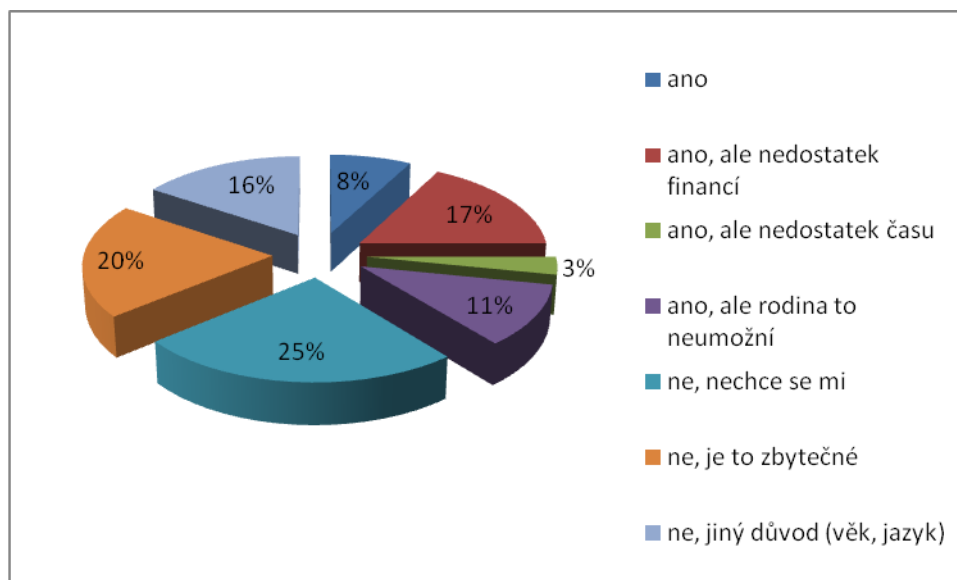
Graf 4.9A: Zájem asistentek s vyšším typem vzdělání o studium v zahraničí

Graf 4.9A ukazuje zájem porodních asistentek o vzdělávání v zahraničí. Otázka byla polootevřená a byla možná více odpovědí. Kladně odpověděly 4 asistentky (9 %), zájem, ale nedostatek financí mělo 7 asistentek (15 %), zájem ale nedostatek času neuvedly žádná asistentka, zájem, ale bez podpory rodiny označily 3 asistentky (7 %),

studovat v zahraničí se nechce 14 (31 %) asistentkám, studium v zahraničí připadá zbytečné 17 asistentkám (38 %).

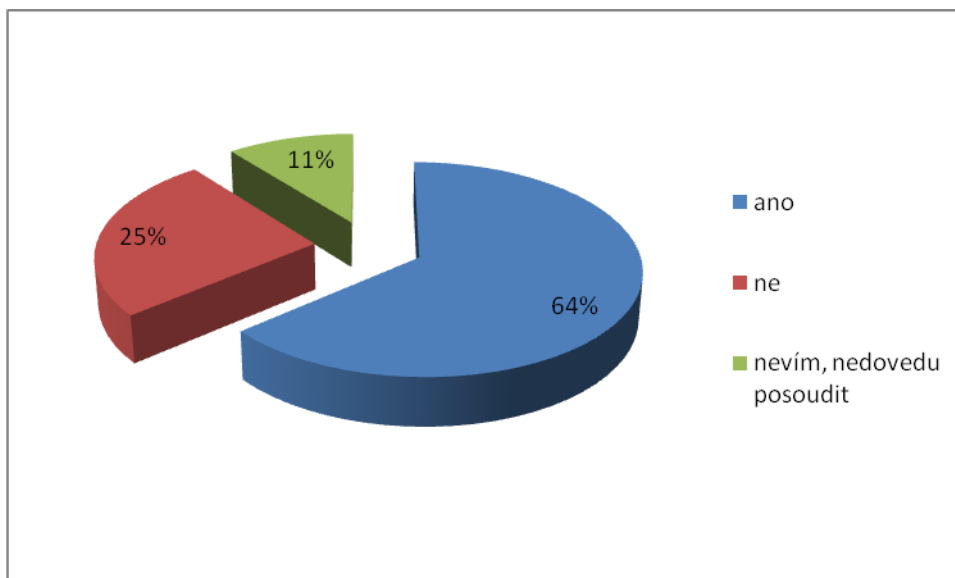
Graf 4.9B : Zájem asistentek s nižším typem vzdělání o studium v zahraničí

Graf 4.9B zaznamenal 5 kladných odpovědí (8 %), zájem, ale nedostatek financí mělo 11 (17 %) asistentek, zájem ale nedostatek času uvedly 2 asistentky (3 %), zájem, ale bez podpory rodiny označilo 7 asistentek (11 %), studovat v zahraničí se nechce 16 asistentkám (25 %), studium v zahraničí připadá zbytečné 13 (20 %) asistentkám, jiný důvod uvedlo 10 asistentek (25 %) – 5 důvodů byl věk a 5x byla uvedena jazyková bariéra.

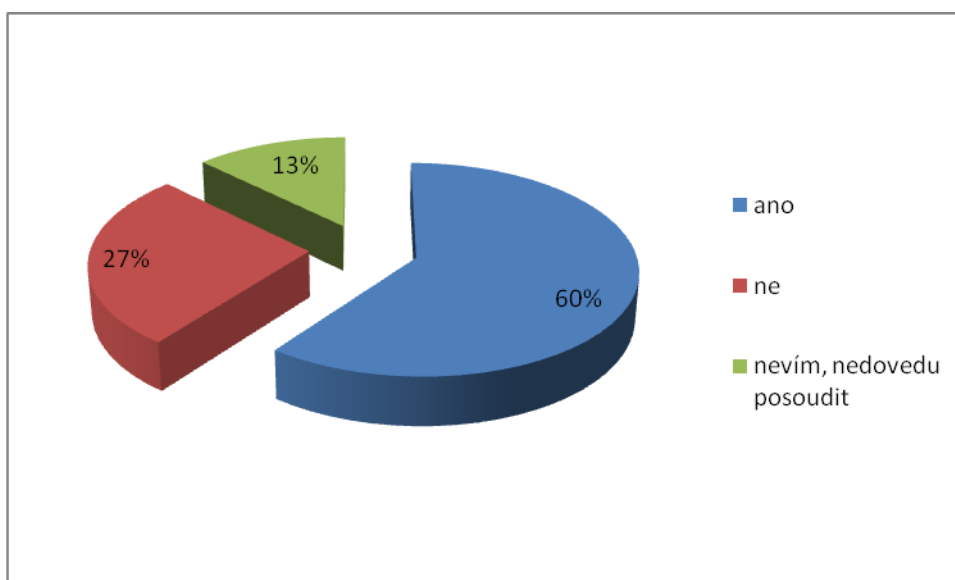
Grafy 4.10A, 4.10B, 4.11A, 4.11B znázorňují toleranci vzdálenosti a délky kurzů, opět s náhledem dle typu vzdělání porodních asistentek. Tyto grafy se vztahují k otázkám 10 a 11.

Graf 4.10A: Tolerance vzdálenosti kurzu asistentek s vyšším typem vzdělání

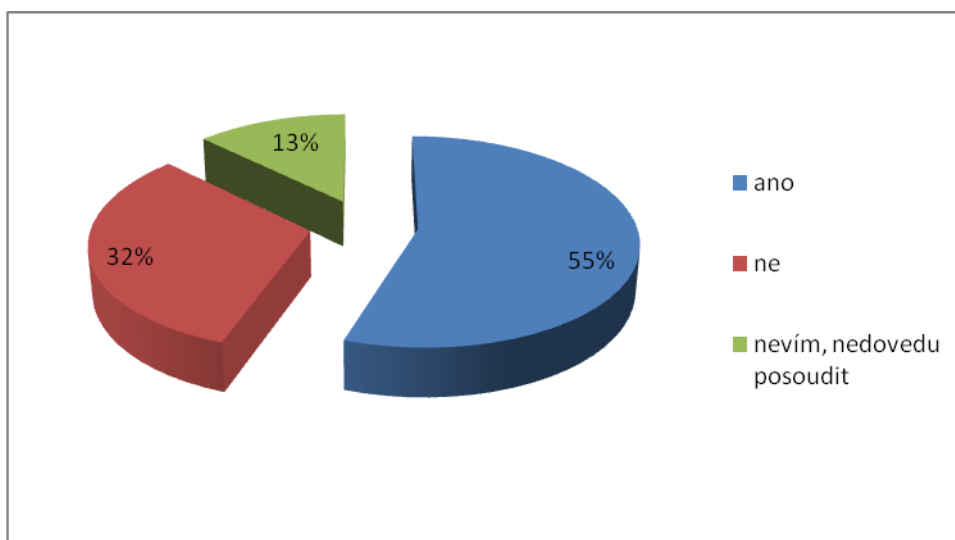
Graf 4.10A vykresluje toleranci vzdálenosti kurzu 47 asistentkami s vyšším typem vzdělání, z čehož 30 (65 %) asistentek se vzdáleností souhlasí, 12 (26 %) asistentek nesouhlasí a 5 (9 %) asistentek o účasti na takto vzdáleném kurzu neuvažovalo.

Graf 4.10B: Tolerance vzdálenosti kurzu asistentek s nižším typem vzdělání

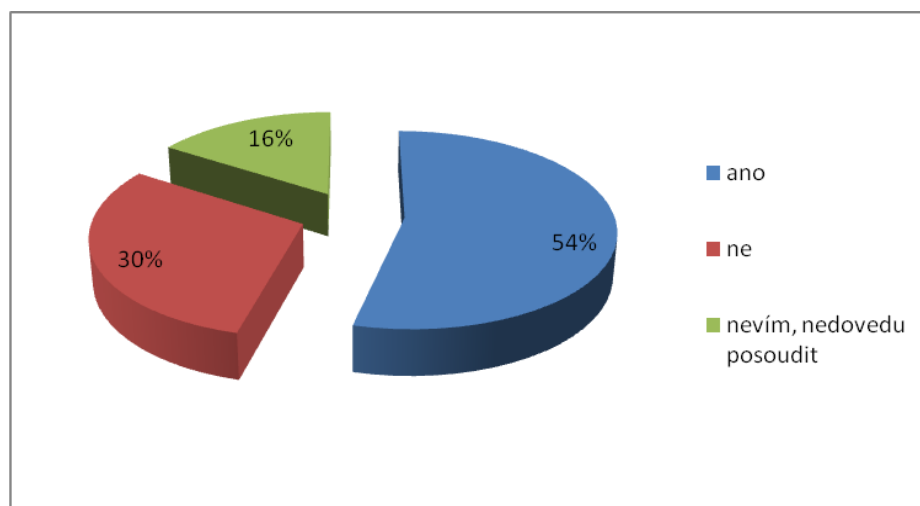
Z 63 asistentek s nižším typem vzdělání jich 38 (59 %) takovouto vzdálenost toleruje, 17 (27 %) asistentek by tuto dálku neabsolvovalo a 8 (14 %) asistentek nad vzdáleností neuvažovalo.

Graf 4.11A: Tolerance délky kurzu u asistentek s vyšším typem vzdělání

Z celkového počtu 47 asistentek mající vyšší typ vzdělání jich s délkou kurzu 2 dny souhlasilo 26 (55 %) asistentek, 15 (32%) asistentek nebylo ochotno délku kurzu akceptovat a 6 (13 %) asistentek o této variantě neuvažovalo.

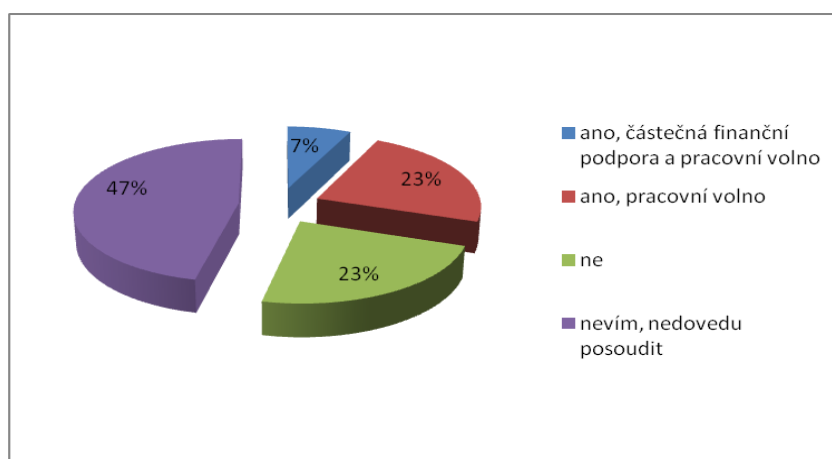
Graf 4.11B: Tolerance délky kurzu u asistentek s nižším typem vzdělání

Ze 63 asistentek mající nižší stupeň vzdělání s délkou kurzu souhlasilo 34 (54 %), 19 (30 %) asistentek by na takový kurz nejelo a 10 (16 %) asistentek o tom neuvažovalo.

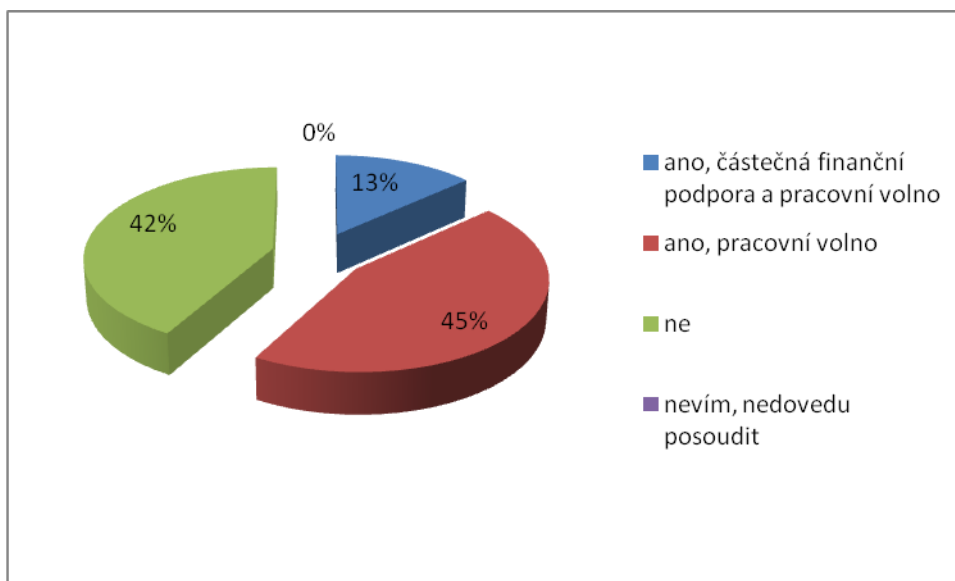
Otázky 12, 13 zkoumají vstřícnost zaměstnavatelů k navazujícímu studiu a k akcím celoživotního vzdělávání. Zde byly porodní asistentky posuzovány dle místa působení a rozděleny na asistentky pracující v ambulantní složce a na asistentky pracující v nemocničních lůžkových odděleních. S těmito otázkami byly spojeny grafy 4.12, 4.13A, 4.13B.

Graf 4.12A: Podpora zaměstnavatele v dalším vzdělávání u asistentek v ambulantní složce

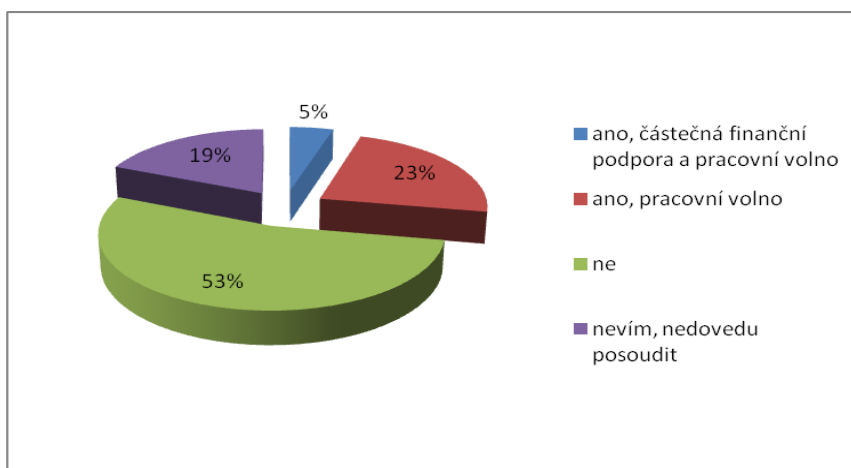
Graf 4.12A zobrazuje vstřícnost zaměstnavatele k asistentkám v ambulantní složce. Z celkového počtu 43 asistentek pracujících v ambulanci jich odpověděly kladně s tím, že zaměstnavatel částečně hradí náklady a udílí pracovní volno 3 (7 %) asistentky, 10 (23 %) asistentkám udílí jen pracovní volno, 10 (23 %) asistentek odpovědělo záporně a 20 (47 %) asistentek nedovedlo posoudit.

Graf 4.12B: Podpora zaměstnavatele dalším vzděláváním u asistentek na lůžkových odděleních

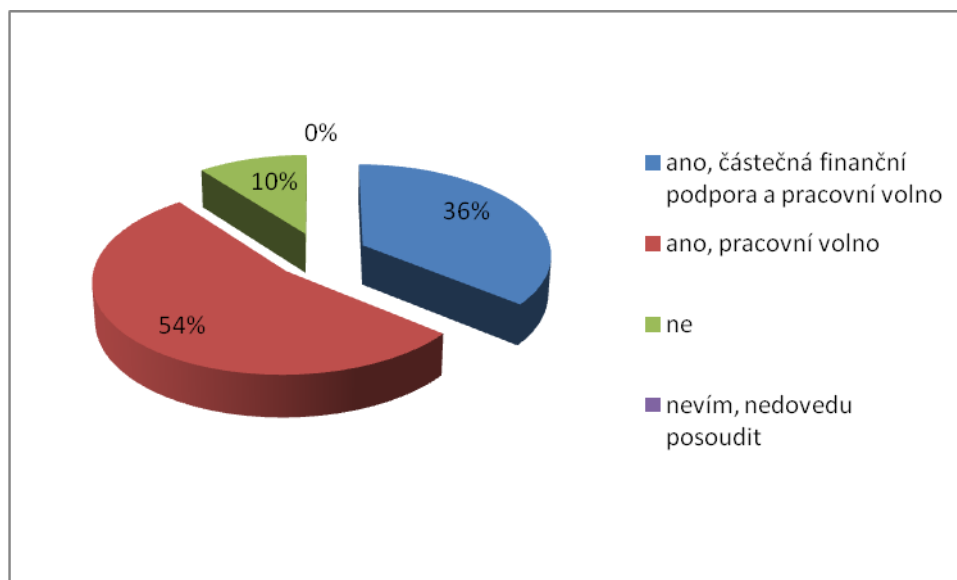
Graf 4.12B zobrazuje vstřícnost zaměstnavatele k asistentkám na lůžkových odděleních. Z celkového počtu 67 asistentek pracujících u lůžka jich odpovědělo kladně s tím, že zaměstnavatel částečně hradí náklady a udílí pracovní volno 9 (13 %) asistentky, 30 (45 %) asistentkám udílí jen pracovní volno, 28 (42 %) asistentek odpovědělo záporně.

Graf 4.13A: Podpora zaměstnavatele v celoživotním vzdělávání porodních asistentek v ambulantní složce

Z celkového počtu 43 porodních asistentek 2 (5 %) odpověděly ano, částečně se podílí a udílí mi pracovní volno, 10 (23 %) jich uvedlo, že jim udílí pouze pracovní volno, 23 (53 %) asistentky odpověděly záporně a 8 (19 %) jich o tom neuvažovalo.

Graf 4.13B: Podpora zaměstnavatele v celoživotním vzdělávání porodních asistentek na lůžkových odděleních

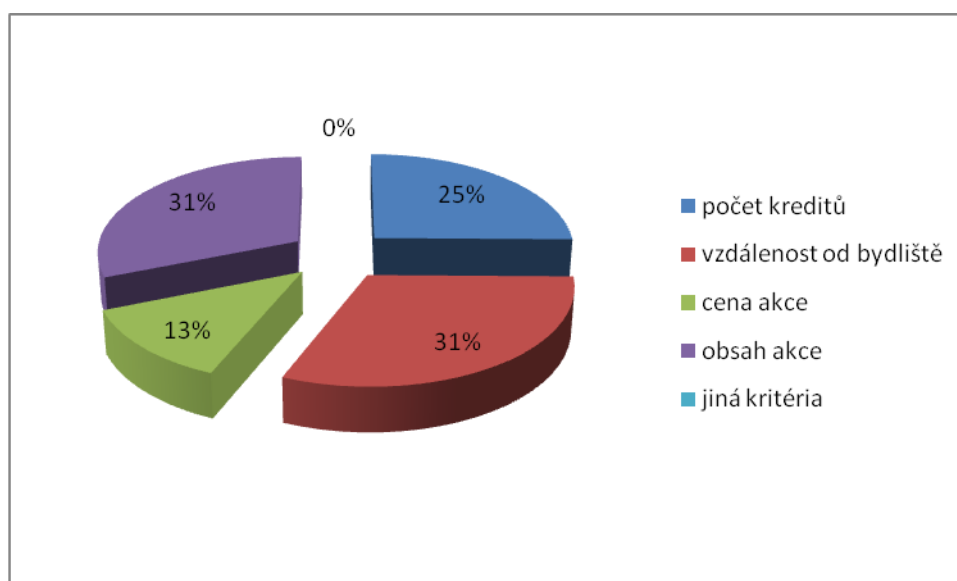

Z celkového počtu 67 porodních asistentek 24 (36 %) odpověděly ano, částečně se podílí a udílí mi pracovní volno, 36 (54 %) jich uvedlo, že jim udílí pouze pracovní volno a 7 (10 %) asistentek odpovědělo záporně.

Otázka 14 zjišťuje kritéria, dle jakých si porodní asistentky vybírají akce celoživotního vzdělávání. Otázka měla možnost více odpovědí. Grafy 4.14A a 4.14B zobrazují měřítko srovnávání výběru zmíněných akcí a rozdíl mezi asistentkami nižšího typu vzdělání a vyššího typu vzdělání.

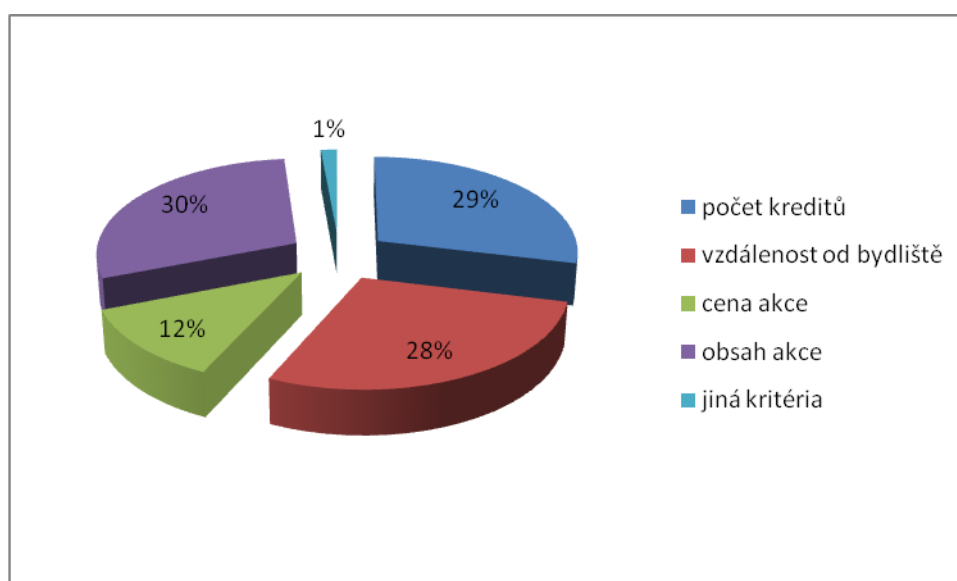

Graf 4.14A: Kritéria výběru akcí celoživotního vzdělávání asistentkami s vyšším typem vzdělání

Počet kreditů uvedlo 30 asistentek (25 %), vzdálenost od místa bydliště vyznačilo 37 asistentek (31 %), cena akce byla důležitá pro 15 asistentek (13 %), o obsah akce se zajímalo 37 asistentek (31 %).

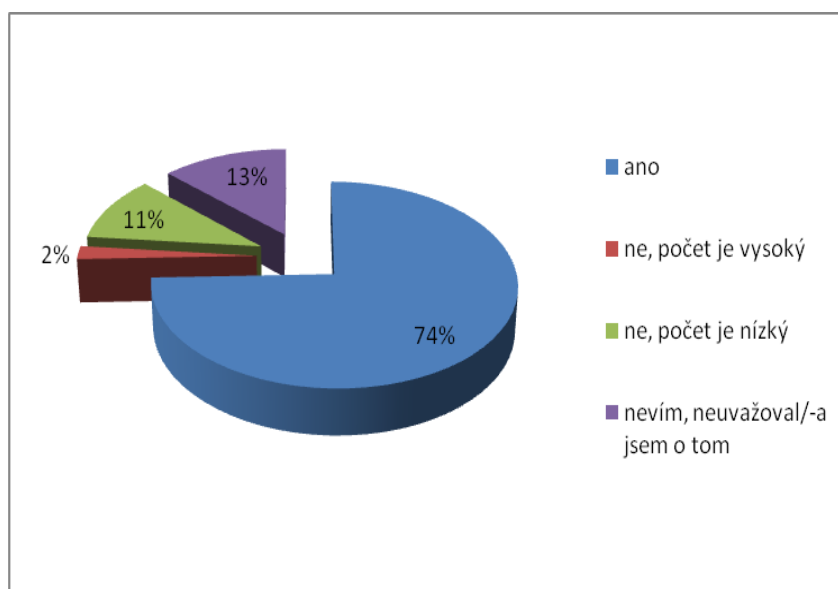
Graf 4.14B: Kritéria výběru akcí celoživotního vzdělávání dle asistentkami s nižším typem vzdělání

Výběr akce dle počtu kreditů uvedlo 40 (29 %) asistentek s nižším typem vzdělání, vzdálenost od místa bydliště byla zajímavá pro 39 (28 %) těchto asistentek, dle ceny akce si vybírá 17 (12 %) asistentek, obsah akce je podstatný pro 41 (30 %) asistentek a 2 (1 %) asistentky uvedly jiná kritéria, která blíže nedefinovala.

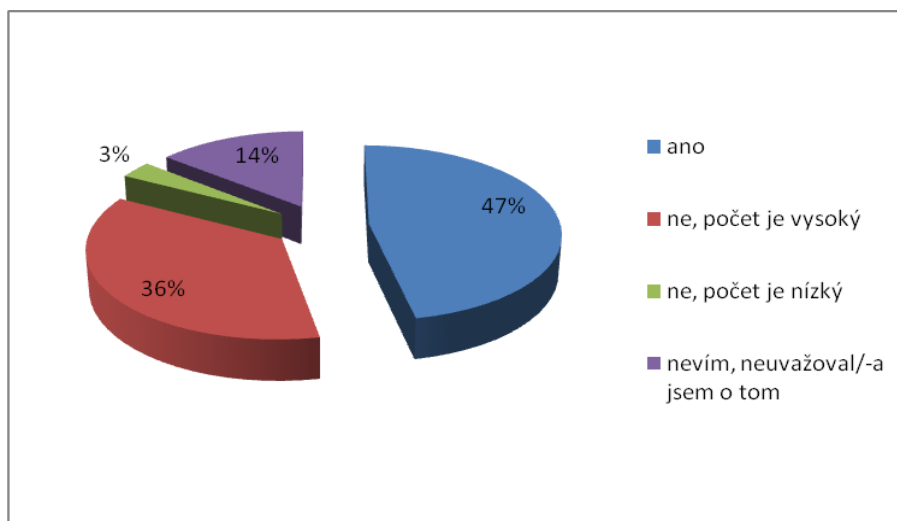
Odpovědi na otázky 15, 16, 17 vyhodnocují vhodnost stanoveného počtu kreditů, způsob zakončení vzdělávací akce a názor asistentek na optimálnost počtu účastníků akce celoživotního vzdělávání. Tento pohled detailněji zobrazují grafy 4.15, 4.16A, 4.16B, 4.17A, 4.17B, ve kterých je ještě zohledněn stupeň vzdělání.

Graf 4.15A Spokojenost se stanoveným počtem kreditů pro asistentky s vyšším stupněm vzdělání

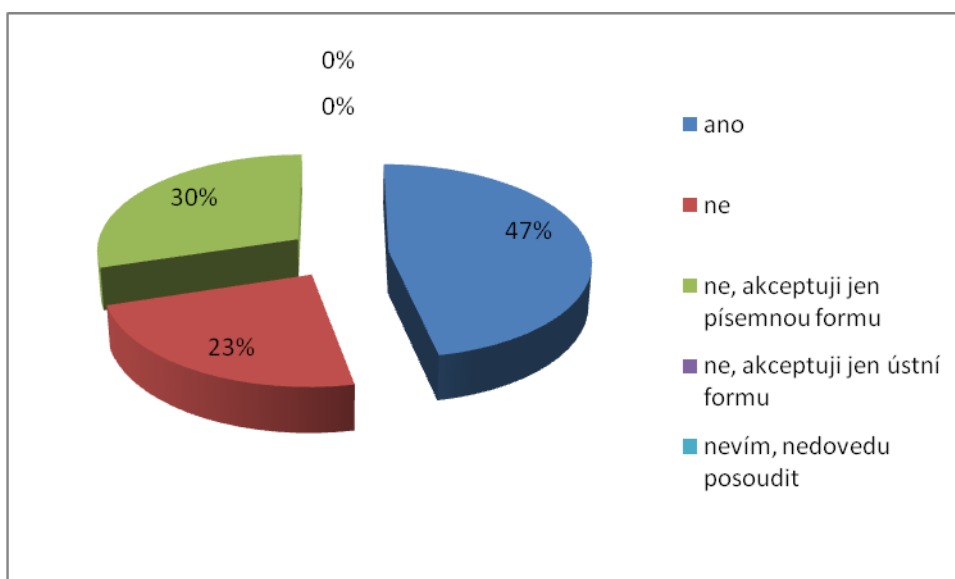
Se stanoveným počtem potřebných kreditů k získání odborné způsobilosti souhlasí ze 47 asistentek s vyšším typem vzdělání 35 (74 %), 1 (2 %) asistentce se limit zdá vysoký, 5 (11 %) asistentek jej hodnotí jako nízký a 6 (13 %) asistentek o tom neuvažovalo.

Graf 4.15B: Spokojenost se stanoveným počtem kreditů pro asistentky s nižším stupněm vzdělání

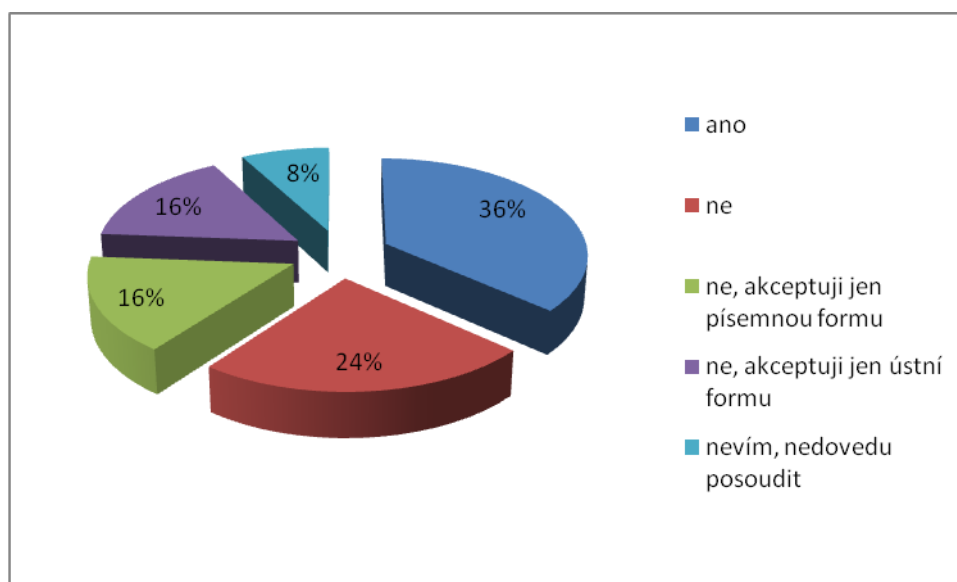
Z celkového počtu 63 asistentky se vyjádřilo ke stanoveném potřebnému počtu kreditů kladně 30 (47 %), 23 (36 %) asistentky si myslí, že stanovený počet je vysoký, 1 (3 %) asistentka uvedla, že přípustný počet kreditů je nízký a 9 (14 %) asistentek nad tím neuvažovalo.

Graf 4.16A Nesouhlas s ukončením kurzu zkouškou vyjádřený asistentkami s vyšším typem vzdělání

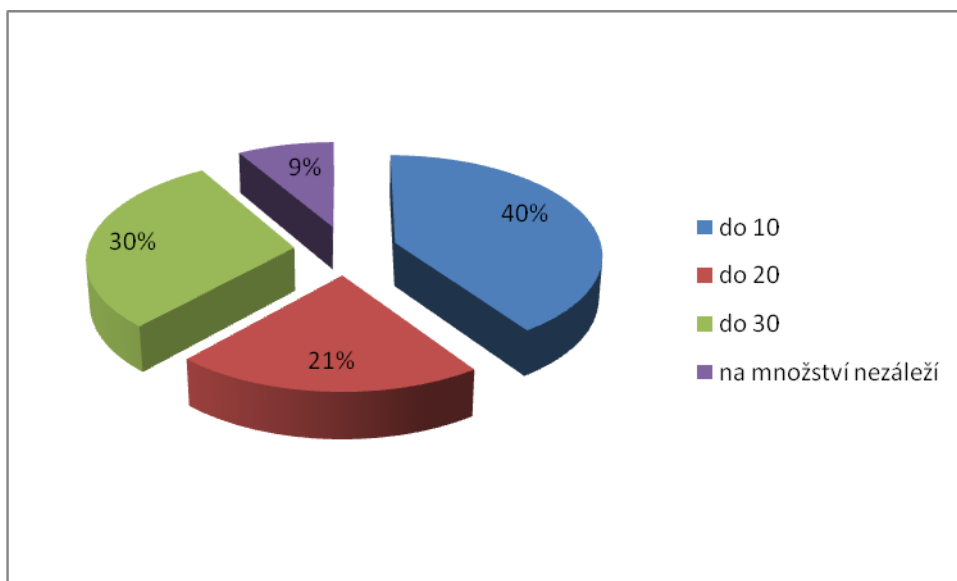
Z celkového počtu 47 asistentek s vyšším typem vzdělání nesouhlasilo s ukončením kurzu zkouškou 22 (47 %) asistentky, 11 (23 %) asistentek by zkoušku tolerovalo, 14 (30 %) asistentek by souhlasilo pouze s písemnou formou zkoušky.

Graf 4.16B: Nesouhlas s ukončením kurzu zkouškou vyjádřený asistentkami s nižším typem vzdělání

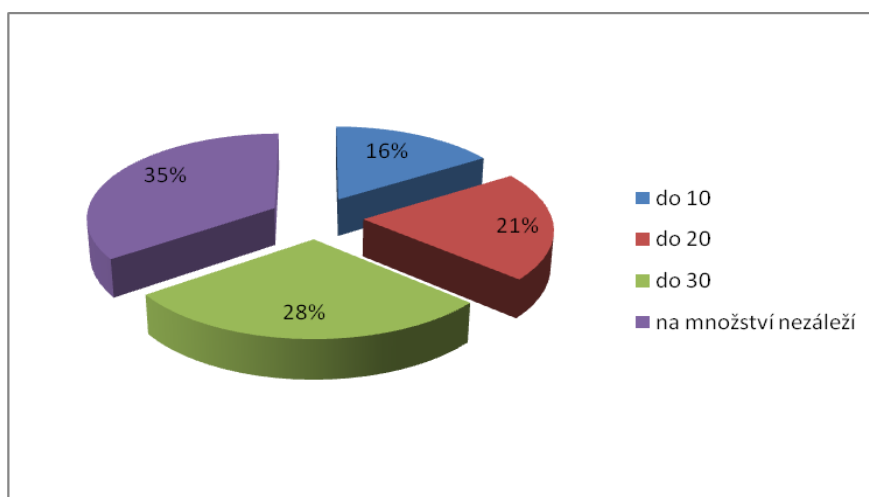
Z celkového počtu 63 porodní asistentky vyjádřily nesouhlas s ukončením kurzu zkouškou 23 (36 %) asistentky, 15 (24 %) asistentek souhlasilo, pro 10 (16 %) asistentek byla přijatelná pouze písemná forma zkoušky, 10 (16 %) asistentkám by nevadila ústní forma zkoušky a 5 (8 %) asistentek nedovedlo posoudit.

Graf 4.17A Tolerance počtu účastníků kurzu pro porodní asistentky s vyšším typem vzdělání

Z celkového počtu 47 asistentek jich za optimální počet 10 účastníků považuje 18 (40 %), 10 (21 %) asistentek si myslí, že vyhovující je počet 20 účastníků kurzu, 14 (30 %) asistentkám vyhovuje 30 zúčastněných a pro 4 (9 %) asistentky je množství frekventatů nepodstatné.

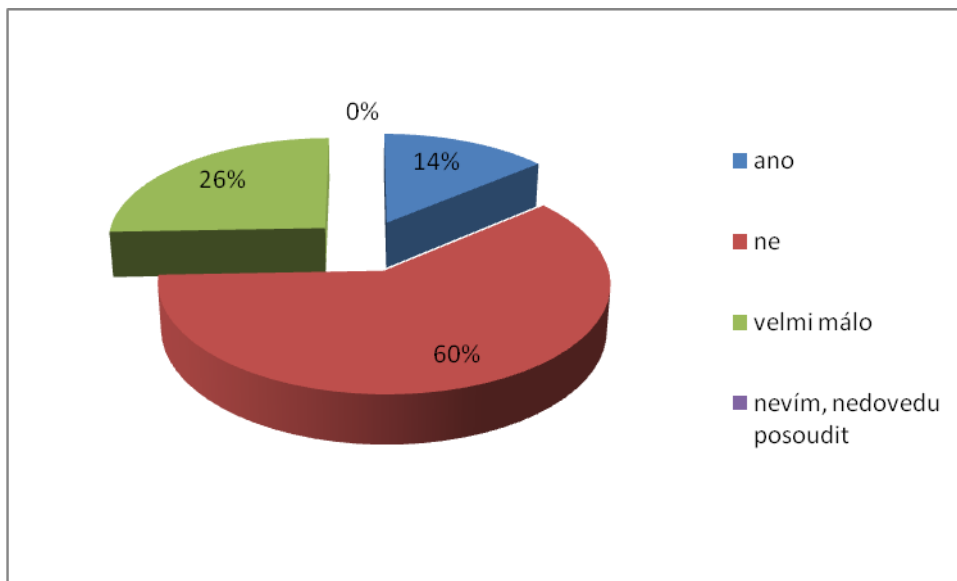
Graf 4.17B Tolerance počtu účastníků kurzu pro porodní asistentky s nižším typem vzdělání

Z celkového počtu 63 asistentek označilo jako maximum účastníků 10 (16 %), 13 (21 %) asistentek souhlasí s 20 zúčastněnými, pro 18 (28 %) porodních asistentek je vyhovující počet účastníků 30 a pro 22 (35 %) asistentky není množství frekventantů rozhodující.

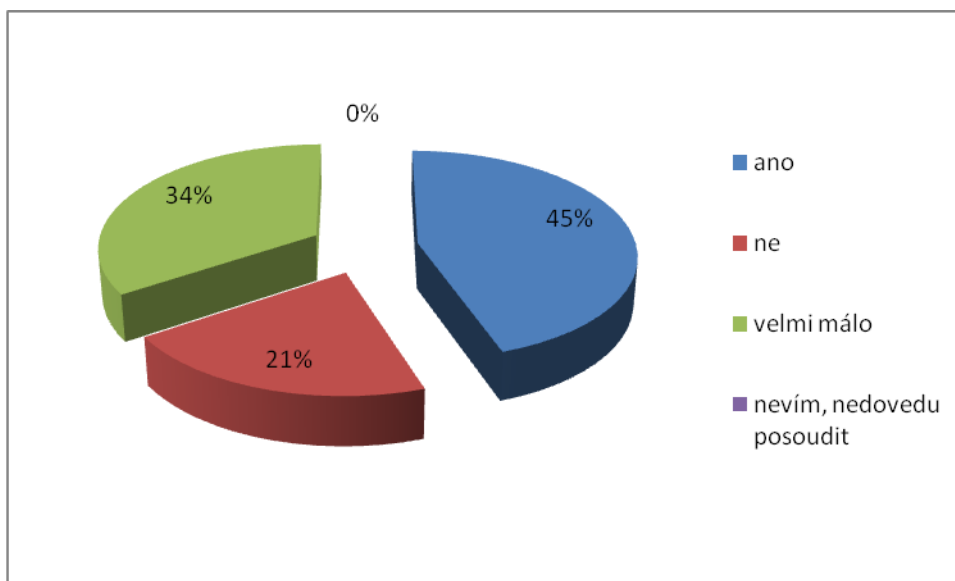
Otázka 18 zjišťuje možnost využití získaných poznatků dotazovanými porodními asistentkami a je brán zřetel na působiště porodních asistentek. Z grafů 4.18A a 4.18B je zřejmé, že své poznatky využijí spíše asistentky v nemocničních lůžkových zařízeních než asistentky v ambulantní složce

Graf 4.18A: Možnost využití získaných poznatků pro asistentky z ambulantní složky

Graf 18A znázorňuje, že z celkového počtu 43 ambulantních asistentek využije nové poznatky pouze 6 (14 %) asistentek z ambulance, 26 (60 %) asistentek nové poznatky nevyužije vůbec a 11 (26 %) asistentek jen velmi málo.

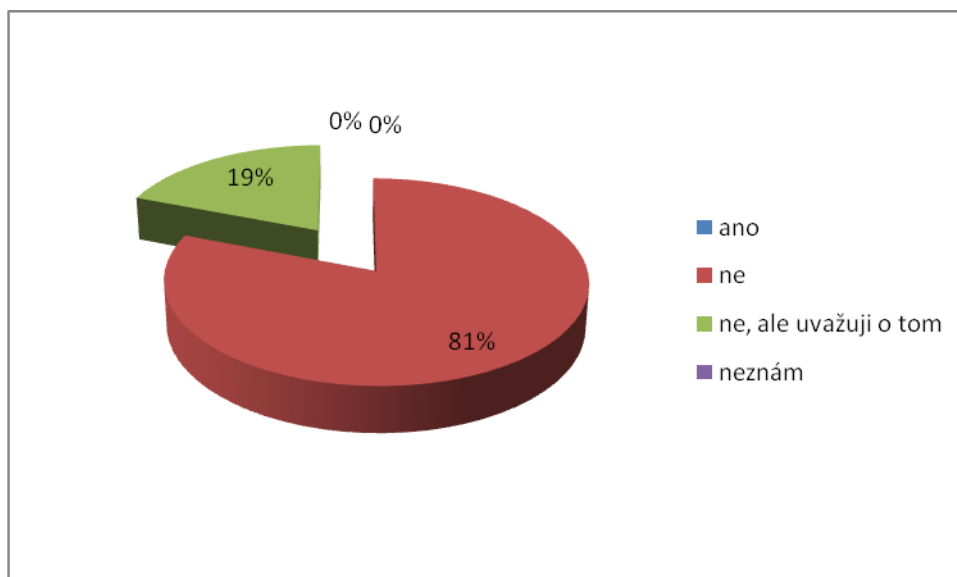
Graf 4.18B: Možnost využití získaných poznatků pro asistentky z lůžkových oddělení

Graf 18B znázorňuje, že z celkového počtu 67 ambulantních asistentek využije nové poznatky pouze 30 (45 %) asistentek z ambulance, 14 (21 %) asistentek nové poznatky nevyužije vůbec a 23 (34 %) asistentek jen velmi málo.

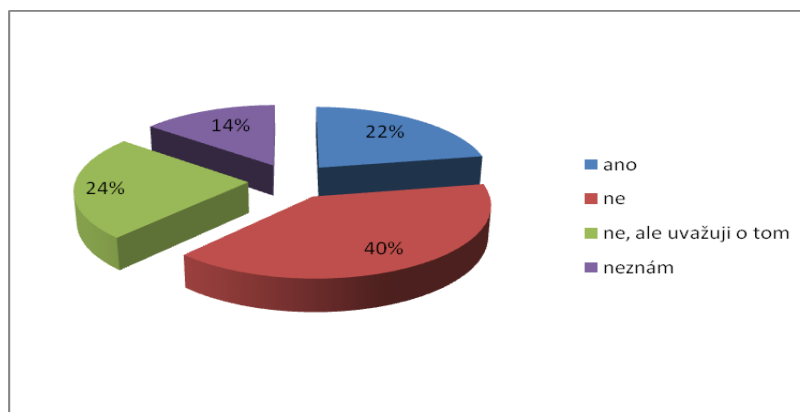
Grafy 4.4.19A a 19B zobrazují výsledky průzkumu otázky 19.

Graf 4.19A: Využití e-learningu asistentkami s vyšším stupněm vzdělání

Graf č.19A vykresluje, že e-learningový systém vzdělávání nevyužilo z celkového počtu 47 asistentek s vyšším stupněm vzdělání 38 (83 %) asistentek a 8 (17 %) asistentek o tomto typu vzdělávání uvažuje. Kladně neodpověděla žádná asistentka a neznalost e-learningového systému neuvěděla žádná asistentka.

Graf 4.19B: Využití e-learningu asistentkami s nižším stupněm vzdělání

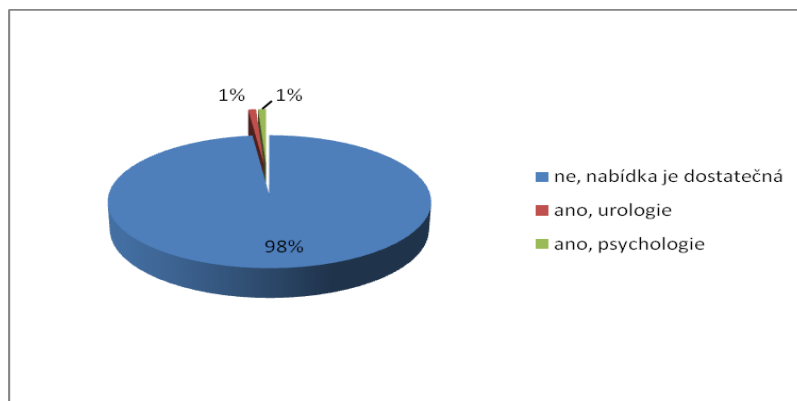

Graf 4.19B ukazuje, že z 63 asistentek s nižším typem vzdělání, kladně odpovídajících na využití e-learningového systému vzdělávání bylo 14 (22 %), záporně odpovědělo 25 (40 %) asistentek, 15 (24 %) o tomto systému vzdělávání uvažuje a 9 (14 %) asistentek systém neznalo.

Otázky 20 a 22 mapují dostatečnost témat a oborů v nabídce akcí celoživotního vzdělávání. Otázky jsou polootevřené s možností vlastní odpovědi. Grafy ukazují, že nabídka odpovídá poptávce a nedostatky jsou jen minimální.

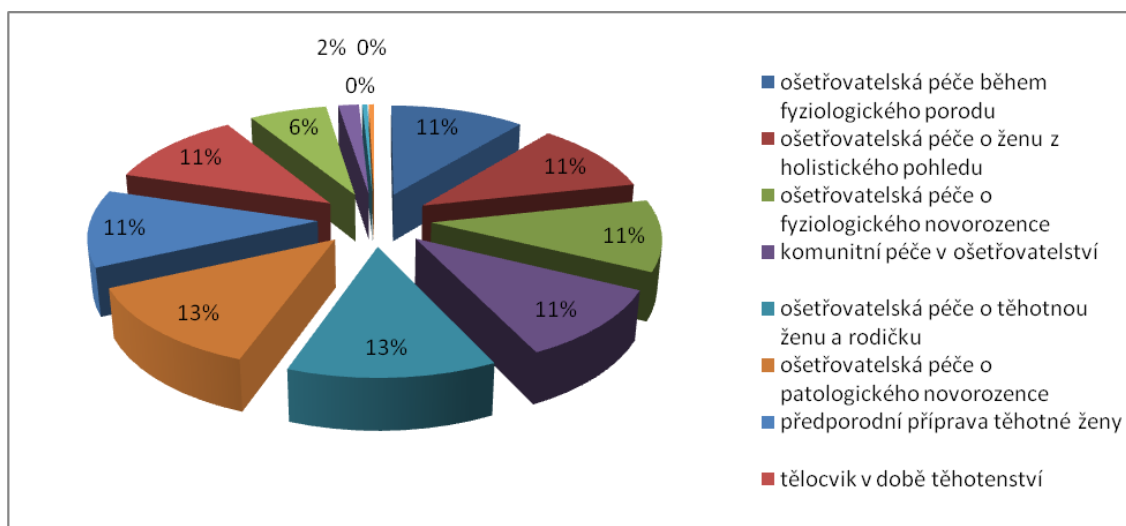

Graf 4.20: Úplnost nabídky akcí souvisejících oborů s gynekologií a porodnictvím

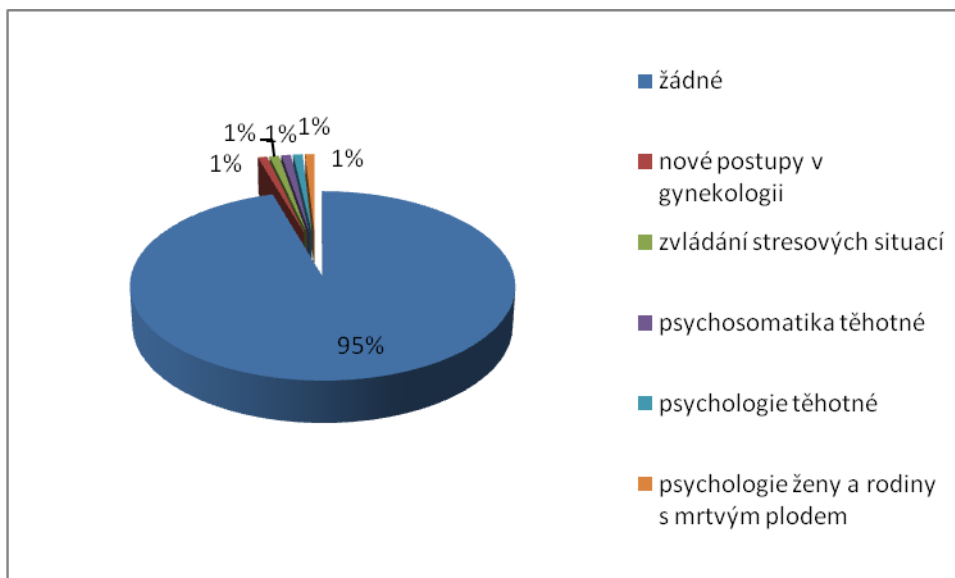
Graf 4.20 vylíčil, že z celkového počtu 110 porodních asistentek bylo 108 asistentek s nabídkou akcí z oborů souvisejících s gynekologií a porodnictvím, v rámci celoživotního vzdělávání spokojených, 1 asistentka postrádala obor urologie, a 1 asistentce chyběl obor psychologie.

Graf 4.21: Upřednostňovaná témata vzdělávacích akcí

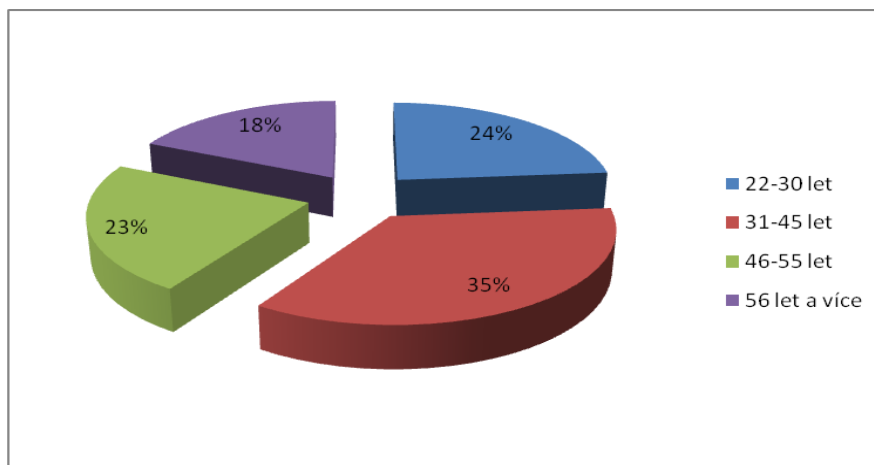
Graf 4.21 souvisí s polootevřenou otázkou 21 a mapuje témata, kterým dávají porodní asistentky přednost. Byla možnost více odpovědí.

Graf 4.22: Přehled chybějících témat v nabídce akcí celoživotního vzdělávání

Otázka 22 zjišťovala, zda v nabídce celoživotního vzdělávání chybí nějaké téma a pokud ano, které. Graf 4.22 ukazuje, že z celkového počtu 110 asistentek si myslí, že nabídka je dostatečná 105 (95 %) asistentek 5(5 %) asistentek uvedlo téma, které postrádají. Chyběla následující témata: nové postupy v gynekologii, zvládání stresových situací, psychosomatika těhotné, psychologie těhotné, psychologie ženy a rodiny s mrtvým plodem. Uvedená témata byla zastoupena po 1.

Graf 4.23: Věková struktura respondentek

Otázka 23 zobrazená grafem 4.23, mapuje věkovou strukturu respondentek. Ze 110 jich bylo ve věku 22-30let zastoupeno počtem 26 (24 %), ve věku 31-45let jich odpovídalo 39 (35 %), 25 (23 %) asistentek, které se účastnily šetření bylo ve věku 46-55let, vyšší věk 56 let a více byl zastoupen 20 (18 %).

5 DISKUZE

Povolání porodní asistentky a sestry je velmi náročné nejen časově, ale také po fyzické i psychické stránce. Porodní asistentka v nemocničním zdravotním zařízení pracuje ve směnném provozu, vzhledem k nevýhodnému počtu pracovníků na oddělení danému normou na počet pacientů, má také přesčasy, a pokud pracuje v ambulantní složce, nemá zase možnost zastoupení. Vzhledem k dalším povinnostem v roli sestry manželky a matky je pro další aktivity velmi málo času. Toto vše je pro porodní asistentku velmi stresující. Kontinuální vzdělávání porodní asistentky má velké nároky nejen na čas, ale také z finanční stránka není zanedbatelná, a to může porodní asistentku od dalšího studia odradit.(17) Akademické vzdělání zatíží rodinu studující porodní asistentky nejvíce, ale ani kvalitní odborný kurz nebo jiná vzdělávací akce v rámci celoživotního vzdělávání, která je vzdálená od bydliště porodní asistentky nevyjde levně a není z hlediska financí zanedbatelná. Jednou z možností snížení ekonomického dopadu a také časové dostupnosti pro porodní asistentku je možnost internetových kurzů (32,42), ale vzhledem tomu, že průběžné vzdělávání se touto formou není dostačující, finanční problém se tímto neřeší. Také motivace pro porodní asistentku je mizivá. V praxi často není standardním rozdílem mezi asistentkou, která aktivně vyhledává kvalitní vzdělávací akce nebo si zvyšuje kvalifikaci navazujícím vysokoškolským studiem. A to jak po stránce finanční, tak ani v rámci kompetencí.

Porodní asistentka je v současné době stále spíše asistentkou lékaře, než asistentkou ženě v těhotenství, při porodu a v době poporodní. Což opět vede k možnému nízkému zájmu o akademické vzdělání nebo získávání nových poznatků jinou formou vzdělávání. Je také smutné, že v dalším vzdělávání nelékařských pracovníků není stále dostatečný systém a nabízené akce jsou v nemalé míře pořádané spíše z důvodu komerčních v souvislosti se sběrem kreditů, a proto často nemají dostatečnou úroveň v předávání informací a novinek v daném oboru. Porodní asistentky tak mají možnost navštěvovat libovolné přednášky s jakýmkoli tématem. Důležitá je pro ně jen finanční dostupnost a počet získaných kreditních bodů.(23)

Cílem této práce bylo tedy zjistit, dle jakých kritérií si porodní asistentky tedy vybírají akce celoživotního vzdělávání, a předpokládalo se, že dávají přednost těm

akcím, během kterých získají snadno co nejvíce potřebných kreditních bodů. Dále se předpokládalo, že absolventky vyššího typu vzdělání se zájmem o kvalitní vzdělávací akce budou převažovat nad porodními asistentkami s nižším stupněm vzdělání. Dalším cílem bylo zmapovat spokojenost s nabídkou akcí celoživotního vzdělávání, případně najít témata, která v nabízených akcích chybí.

První dvě otázky a otázka poslední určovala složení porodních asistentek vyplňujících dotazník. Asistentky se lišily dle místa působení, nejvyššího dosaženého vzdělání a dle rozmezí věku. (Graf 1, 2 a 23).

Cílem bakalářské práce bylo, zjistit zájem porodních asistentek o nabízené akce celoživotního vzdělávání, dle jakých kritérií porodní asistentky tyto akce vybírají, nejžádanější témata, zda některá témata v nabídce chybí a souvislost s dosažením vzdělání a výběrem z nabízených témat.

V této práci byly stanoveny 4 hypotézy. Hypotéza H1 – Porodní asistentky jsou spokojeny s nabídkou akcí celoživotního vzdělávání. S touto hypotézou jsou spojeny otázky 20, 21, 22. Tato hypotéza byla potvrzena. Asistentky jsou s nabídkou témat celoživotních akcí spokojeny. To, že některá jmenovaná témata chybí, si myslí jen malé procento porodních asistentek. Spokojených asistentek s nabídkou vzdělávacích akcí bylo 105 (95 %) ze 110 účastnicích se výzkumného šetření, 5 (5 %) asistentek by témata vzdělávacích akcí o některá témata doplnila, hypotéza byla tedy potvrzena.

Otázky 20 - 22 zkoumaly názor porodních asistentek na přijatelnost nabízených akcí celoživotního vzdělávání, jejich dostatečnost v oborech i v tématech. Šetření ukázalo, že porodní asistentky jsou s nabídkou akcí celoživotního vzdělávání spíše spokojeny. Chybí pouze obory psychologie a urologie. V otázce 21 se asistentky vyjadřovaly k tématům, o které by měly v nabídce zájem. K této otázce se vztahuje hypotéza H3 – Nejžádanějším tématem celoživotního vzdělávání je ošetrovatelská péče během fyziologického porodu. Na okraji zájmu stojí komunitní péče o ženu. Odpovědi bylo možno více a zájem o uvedená témata byl vyrovnaný. Graf 21 ukazuje, že 26 asistentek má zájem o téma ošetrovatelské péče během fyziologického porodu, 25 asistentek zajímá ošetrovatelská péče o ženu z holistického pohledu, 25 asistentek by absolvovalo akci s tématem ošetrovatelská péče o fyziologického novorozence, 25

asistentek mělo zájem o komunitní péči v ošetrovatelství, 30 asistentek by se účastnilo akce s tématem ošetrovatelská péče o těhotnou ženu a rodičku, pro 30 asistentek je zajímavé téma ošetrovatelská péče o patologického novorozence, 27 porodních asistentek dalo přednost předporodní přípravě těhotné ženy, 27 asistentek by určitě navštívilo akci s tématem tělocvik v době těhotenství, pro 15 asistentek je nejvhodnější téma léčebná rehabilitace jako jedna z možností léčby sterility a 5 asistentek navrhlo jiná témata akcí celoživotního vzdělávání – navržené téma o inkontinenci bylo zastoupeno 4 asistentkami, ošetrovatelská péče během patologického porodu bylo navrženo 1 porodní asistentkou a 1 asistentka sice uvedla jiné téma, ale určité téma nedefinovala. Hypotéza tedy nebyla potvrzena.

Otázka 22 souvisí s výzkumnou otázkou a byla opět polootevřená. Zjišťovala, zda porodním asistentkám v nabídce témat některé chybí nebo je jen málo zastoupené. 105 (95 %) asistentkám žádné téma nechybí 5 (5 %) chybějící témata uvedlo. Byly jimi nové postupy v gynekologii, zvládání stresových situací, psychosomatika těhotné ženy, psychologie těhotné ženy a psychologie ženy a rodiny s mrtvě narozeným plodem. Tato výzkumná otázka potvrdila, že v akcích celoživotního vzdělávání opravdu některá témata související s gynekologií a porodnictvím chybí.

Další výzkumné šetření se bylo směřováno k hypotéze 4 – Porodní asistentky s vyšším stupněm dosaženého vzdělání si vybírají z nabídky akcí celoživotního vzdělávání ty, které využijí ve své práci. S touto hypotézou jsou spojeny otázky 3 – 9, 12 kdy se zjišťoval stav zájmu porodních asistentek o navazující vzdělávání v oboru, zda si již vzdělávání doplňují, o který typ z uvedených studií se jedná nebo zda alespoň podnikly nějaké kroky v případě zájmu o některý z uvedených typů studia a případný termín zahájení studia. V případě nezájmu porodních asistentek dále se vzdělávat, důvody, proč tomu tak je. Stav zájmu byl posuzován také v souvislosti s působištěm a nejvyšším dosaženým vzděláním. Otázka 3 ukázala rozdílný postoj ke vzdělání mezi ambulantní složkou a lůžkovou částí, kdy ambulantní složce stačí nižší typ vzdělání a to nejen vyšším zastoupením nižšího stupně vzdělání, ale také nezájmem si vzdělání doplňovat.

Otázky 4 - 8 srovnávaly zájem porodních asistentek o další vzdělávání.

Zde se ukázalo, že zájem o další vzdělávání v porodní asistenci je sice závislý na místě působení, ale přesto dále studují nebo chtějí studovat převážně porodní asistentky s nižším typem vzdělání.

Otázky 10, 11, 13, 14, 16 – 19 se týkaly akcí celoživotního vzdělávání porodních asistentek a mapovaly zájem asistentek o tyto akce, ochotu účastnit se akcí i ve vzdáleném místě nebo po delší dobu, hodnocení nabídky a možnost využití vzdělávat se z domova za pomoci internetu formou e-learningového systému. Bylo zjištěno, že zájem o tyto akce mezi asistentkami s nižším typem vzdělání a s vyšším typem vzdělání je vyrovnaný.

Hypotéza H 2 – Porodní asistentky preferují akce, při nichž mají možnost levně získat kreditní body k udržení si způsobilosti k výkonu povolání bez odborného dohledu. K této hypotéze se vztahují otázky 10, 11, 12, 13, 14 15, 16,17.

Výzkumné šetření přes všechna uvedená úskalí zvyšování profesionality porodních asistentek ukázalo jejich velký zájem o vědění, když ne přímo o vzdělávání na některé z vysokých škol nebo v rámci specializačního studia, nedělá jim příliš velký problém se vzdělávat na jednorázových akcích, byť by měly být v místě vzdáleném od jejich bydliště nebo také časově náročné. Mezi asistentkami rozdílného typu vzdělání nebyl výrazný rozdíl.

Podle zákoníku práce je zdravotník povinen zvyšovat si průběžně svou odbornost a naopak zaměstnavatel je zase povinován vytvářet vhodné podmínky k tomu, aby zaměstnanec mohl své povinnosti ohledně kontinuálního vzdělávání plnit (23,37). Jak je vidět z výsledků šetření této bakalářské práce, ne, vždy tomu tak je. Porodní asistentky v soukromých sférách jistotu v podpoře zaměstnavatele často nemají. Naproti tomu v nemocničních zařízeních není možnost celoživotního nikterak velký problém.

6 ZÁVĚR

Cílem práce bylo zjistit kritéria, podle kterých si porodní asistentky vybírají akce celoživotního vzdělávání, zda jsou s nabídkou těchto akcí spokojeny, zda některé z témat v nabídce akcí celoživotního vzdělávání chybí a pokud ano, jaké téma chybí. Dále se zjišťovalo, zda je rozdíl ve výběru akcí celoživotního vzdělávání mezi asistentkami nižšího typu vzdělání, což je nástavbové studium nebo vyšší odborná škola, a mezi asistentkami s vyšším stupněm vzdělání, jako je bakalářský stupeň, magisterský stupeň, atd. Cíle práce byly splněny, přesto, že všechny dané hypotézy nebyly potvrzeny.

Porodní asistentky si nevybírají akce pouze podle počtu dosažitelných kreditů, potřebných k získání Osvědčení způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, ale jedním z rozhodujících faktorů výběru akce je její obsah. Jen asistentky z ambulantní složky nemají zcela optimální podmínky a ani motivaci k navazujícímu studiu, tedy jejich zájem o další studium je mizivý. Splňují pouze podmínky celoživotního vzdělávání, avšak ani tyto asistentky nedávají přednost snadnému získání nezbytných kreditů a snaží se účastnit akcí s tématy jim prospěšnými. Přesto využití nových poznatků, udávají porodní asistentky z ambulancí, jako nedostatečné a ani u porodních asistentek nepřevažovala zcela kladná odpověď. Dále se zjistilo, že porodní asistentky jsou převážně spokojeny s nabídkou témat akcí celoživotního vzdělávání. V otázce chybějících témat porodní asistentky postrádají pouze několik okruhů témat, které by mohly být v nejbližší době do programu akcí celoživotního vzdělávání zařazeny. Mezi dosaženou úroveň vzdělání porodních asistentek v oboru není významný rozdíl, vybírají vzdělávací akce dle stejných kritérií. A zjistilo se také, že není vyhraněné téma akce celoživotního vzdělávání, asistentky nemají preferované téma a zajímají se o svůj obor souhrnně.

Byly stanoveny 4 hypotézy a 1 výzkumná otázka. H1 Porodní asistentky jsou spokojeny s nabídkou vzdělávacích akcí celoživotního vzdělávání. H 2 Porodní asistentky preferují akce, při nichž mají příležitost levně získat kreditní body, nezbytné k udržení si způsobilosti k výkonu povolání bez odborného dohledu. H 3 Nejžádanější témata celoživotního vzdělávání se týkají péče během fyziologického porodu. Na okraji

zájmu stojí komunitní péče o ženu. H 4 Porodní asistentky s vyšším stupněm dosaženého vzdělání (VŠ, specializační studium,...) si z nabízených akcí cíleně vybírají dle kritérií ty, které využijí ve své práci a jsou tudíž pro praxi hodnotnější, než jejich méně vzdělané dlouhodobě méně vzdělávané kolegyně. Výzkumná otázka: Jaké téma, případně jaká témata chybí v nabízených akcích celoživotního vzdělávání porodních asistentek? Potvrzena byla pouze hypotéza první, ostatní hypotézy potvrzeny nebyly. Výzkumná otázka zjistila, že v nabídce chybí téma urogynekologie (inkontinence), nové postupy v gynekologii, z oboru psychologie jsou to témata zvládání stresových situací, psychosomatika těhotné, psychologie těhotné ženy, psychologie ženy a rodiny s mrtvým plodem.

Z této výzkumné práce se tedy zjistilo, že nabídka akcí celoživotního vzdělávání je přijatelná, porodní asistentky mají zájem o získávání dalších informací ve svém oboru, nabídku akcí je potřeba rozšířit jen o několik zmíněných témat, která nemají v nabídce vzdělávacích akcí dostatečné zastoupení. Je nutno se však zaměřit na možnosti využití nově získaných vědomostí porodních asistentek a podporovat je v prosazování nabytých poznatků.

S těmito informacemi může dále pracovat management vysokých škol, vzdělávacích středisek a institutů. Zejména v oblasti rozšíření své nabídky vzdělávacích akcí a zároveň působit na vedení zdravotnických zařízení k implementaci nových zkušeností a poznatků do praxe.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. AJGLOVÁ, J. *Vývoj obsahu vzdělávání oboru porodní asistentka*. Olomouc, 2004, Diplomová práce obhájená na lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v roce 2004, Depon in: Archiv Univerzity Palackého v Olomouci.
2. BÁRTLOVÁ, S. Sociologické aspekty vzdělávání sester. *Sestra.*, Praha: 2005, roč. 15, č. 11, s. 16-17. ISSN 1210-0404.
3. BÁRTLOVÁ, S. Význam celoživotního vzdělávání pro sestry a zdravotnické organizace. *Florence.*, Praha: 2006, roč. 2, č. 4, s. 48-49. ISSN 1801-464x.
4. BÁRTLOVÁ, S. Vzdělávání a profesionalizace sester v ČR. *Florence.*, Praha: 2006, roč. 1, s. 53-55. ISSN 1801-464x.
5. BENEŠ, M. *Úvod do andragogiky*. Karolinum, Praha: 2003, 131 str., ISBN 80-7184-342-6.
6. BUKÁČKOVÁ, L. *Pregraduální vzdělávání sester a porodních asistentek v kontextu managementu poskytované péče v ošetrovatelské a porodnické praxi*. Olomouc, 2010, Diplomová práce obhájená na lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v roce 2010, Depon in: Archiv Univerzity Palackého v Olomouci.
7. ČERNÁ-ŠÍPKOVÁ, H. Celoživotní vzdělávání, zákony, vyhlášky, praxe. *Sestra.*, Praha: 2007, roč. 17, č. 1, s. 17-18. ISSN 1210-0404.
8. ČR. Zákon č. 189 ze dne 24. 4. 2008, o uznávání odborné kvalifikace. In: *Sbírka zákonů České republiky*.
9. ČR. Zákon č. 561 ze dne 2. 9. 2008, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) In: *Sbírka zákonů České republiky*.
10. ČR. Zákon č. 96 ze dne 4. 2. 2004, o nelékařských zdravotnických povoláních. In: *Sbírka zákonů České republiky*.
11. ČR. Vláda. *Koncepce ošetrovatelství*, In: *Věstník Ministerstva zdravotnictví České republiky*. Praha: 2004, roč. 2004, částka 9, s. 2-8.
12. DOLEŽAL, A., a kol. *Evropa – kolébka vědeckého porodnictví*. Galén, Praha: 2009, 98 str. ISBN 978-80-7262-506-2.
13. DOLEŽAL, A. *Od babictví k porodnictví*. Karolinum, Praha: 2001, ISBN 80-246-0277-6.

14. DVOŘÁKOVÁ, V. Historie babictví a porodnictví. Olomouc, 2004, Diplomová práce obhájená na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v roce 2004, Depon in: Archiv Univerzity Palackého v Olomouci.
15. EU. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. 9. 2005, o uznávání odborných kvalifikací. In: Úřední věstník Evropské unie L 255 ze dne 30. 9. 2005, s. 22-142.
16. FARKAŠOVÁ, D., a kol. Výzkum v ošetrovatelství. 1. české vydání. Osvěta. Martin: 2006, 87 str. ISBN 80-8063-227-8.
17. HALUZOVÁ, J. *Problematika celoživotního vzdělávání*. České Budějovice, 2008, Bakalářská práce obhájená na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v roce 2008, Depon in: Archiv Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.
18. HOFŠTETROVÁ-KNOTKOVÁ, M. Něco málo o historii vzdělávání a registrace. *Florence.*, Praha: 2006, roč. 2, č. 12., s. 15. ISSN 1801-464x.
19. HOFŠTETROVÁ-KNOTKOVÁ, M. Jak je to s kredity? *Sestra.*, Praha: 2007, roč. 17., č.5, s. 16. ISSN -0404.
20. HOFŠTETROVÁ-KNOTKOVÁ, M. Nastalo řádné období registrace. *Florence.*, Praha: 2006, roč. 2, č. 12, s. 15. ISSN 1801-464x.
21. CHYTILOVÁ, S. *Profese porodních bab v historii*. Olomouc, 2005, Bakalářská práce ohájená na Lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v roce 2005, Depon in: Archiv Univerzity Palackého v Olomouci.
22. *Jak získat osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu*. MZ ČR ve spolupráci s NCO NZO Brno: 2007 [cit 12.12.2010] Dostupné na <http://www.mzcr.cz/Odbornik/Pages/100-jak-ziskat-osvedceni-k-vykonu-zdravotnickeho-povolani-bez-odborného-dohledu.html>.
23. JANOUSHKOVÁ, D. Registrace sester = diskriminace povolání? Aneb zákoutí zákona. *Sestra.*, Praha: 2007, roč. 17, č. 6., s. 39. ISSN 1210-0404.
24. JIRKOVSKÝ, D., ARCHALOUSOVÁ, A. Kvalifikační vzdělávání všeobecných sester v EU. *Vojenské noviny.*, Praha: 2004, roč. 73, č. 1., s.20-23.

25. JURÁSKOVÁ, D. Vysokoškolsky vzdělané sestry. *Sestra.*, Praha: 2004, roč. 14, č. 6, s. 39. ISSN 1210-0404.
26. KALETOVÁ, K. Sdělení MZ ČR – Obor vzdělávání a vědy. *Sestra.*, Praha: 2007, roč. 17, č. 12, s. 15. ISSN 1210-0404.
27. KALETOVÁ, K. Sdělení MZ ČR – Obor vzdělávání a vědy. *Sestra.*, Praha: 2008, roč. 18, č. 12, s. 16. ISSN 1210-0404.
28. KOHOUTOVÁ, I. Legislativní úprava zdravotnického vzdělávání. *Sestra.*, Praha. 2005, roč. 15, č. 11, s. 14-15. ISSN 1210-0404.
29. KOHOUTOVÁ, I., ŠOLCOVÁ, J. *Koncepce ošetřovatelství. Nové trendy v ošetřovatelství III. Sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí III. Jihočeské dny. 1. Vydání. České Budějovice: JU v ČB ZSF 2004, s. 317. ISBN 80-7040-705-0.*
30. Koncepce českého ošetřovatelství – základní terminologie.
31. KUBEROVÁ, M. *Didaktika v ošetřovatelství. Portál:2010, 216 str. ISBN 978-80-7367-684-1.*
32. KURKOVÁ, M. Celoživotní vzdělávání není jen honba za kredity. *Zdravotnické noviny.*, Praha: 2006, roč. 55, s. 15-18. ISSN 004-1996.
33. MÁDLOVÁ, I. Výchova samostatné a zodpovědné sestry na terciální úrovni vzdělávání. *Sestra.*, Praha: 2007, roč. 17, č. 11, s. 12. ISSN 1210-0404.
34. MERHAUTOVÁ, I. Bez celoživotního vzdělávání se neobejdeme. *Sestra.*, Praha: 2006, roč. 16, č. 5, s. 12. ISSN 1210-0404.
35. MERHAUTOVÁ, I. Znají sestry rozsah činností, které mohou vykonávat? *Sestra.*, Praha: 2007, roč. 17, č. 11, s.12. ISSN 1210-0404.
36. MZ ČR. *Žádost o vydání osvědčení.*[online] březen 2010 [cit 06-06-2010]. Dostupné na http://www.mzcr.cz/Odbornik/dokumenty/zadost-o-vydani-osvedceni_1755_929_3.html>.
37. MZ ČR *Metodický pokyn k vyhlášce č.39/2005Sb. Pro studijní obor porodní asistentka.*[online] 33s. [cit 07-05-2010]. Dostupné na http://www.mzcr.cz/Odbornik/dokumenty/metodicky-pokyn-porodni-asistentka_2304_947_3.html.

38. MZ ČR Vyhláška č. 55/2011 ze dne 14.3.2011, o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. In: *Sbírka zákonů České republiky*.
39. MZ ČR Vyhláška č. 4/2010 ze dne 19.1.2010, kterou se mění vyhláška č. 321 Sb., která stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků. In: *Sbírka zákonů České republiky*.
40. Nařízení vlády ČR č. 463/2004Sb., kterým se stanoví obory specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí [cit. 07-05-2010]. Dostupné na <http://www.nconzo.cz/download/sbirky/2004/sb156-04.pdf>.
41. OTRUBOVÁ, L. Jsme připravené na vstup do Evropské unie? *Sestra.*, Praha: 2004, roč. 14, č. 4, s. 16. ISSN 1210-0404.
42. POSKOČILOVÁ, K. E-learningové vzdělávání sester. *Florence.*, Praha: 2007, roč. 3, č. 2, s. 86. ISSN 1801-464x.
43. ROZTOČIL, A., a kol. *Porodnictví*. IDVPZ, Brno: 2001, ISBN 80-7013-339-2.
44. STANKOVÁ, M. *České ošetřovatelství – sestra reprezentant profese*. 1. vydání, IDVPZ, Brno: 2002, 73 str. ISBN 80-7313-368-6.
45. TINKOVÁ, D. *Zrození porodnice v osvícenské Evropě*. Argo, Praha: 2010, 1. vydání, 672 str., ISBN 978-80-257-0223-9.
46. TOMEK, V. Zvyšování kvalifikace. *Sestra.*, Praha: 2007, roč. 17, č. 1, s. 11 ISSN 1210-0404.
47. VLASÁKOVÁ, D. Dopad pozměněné legislativy do ošetřovatelské praxe. *Sestra.*, Praha: 2004, roč. 17, č. 12, s. 24. ISSN 1210-0404.
48. VRÁNOVÁ, V. *Historie babictví a současnost porodní asistence*. 1. vydání, Olomouc: 2007 ISBN 978-80-244-1764-6.
49. VRÁNOVÁ, V. Vzdělávání sester a učitelů. *Sestra.*, Praha 2003, roč. 5, č. 5, s. 41. ISSN 1210-0404.
50. WHO. *Strategické dokumenty pro všeobecné sestry a porodní asistentky*. MZ ČR, Praha: 2003. ISBN 80-85047-25-x.

51. WHO. *Strategické dokumenty pro všeobecné sestry a porodní asistentky I.* MZ ČR, Praha: 2000, 95 str., ISBN 80-85047-20-9.

52. WHO. *Strategické dokumenty pro všeobecné sestry a porodní asistentky II.* MZ ČR Praha: 2002, 271 str.. ISBN 80-85047-21-7.

8 KLÍČOVÁ SLOVA

Vzdělávání

Celoživotní vzdělávání

Porodní asistentka

Vzdělávání porodních asistentek

Odborná způsobilost

Osvědčení o odborné způsobilosti

KEY WORDS

Education

Lifelong education

The midwife

Education of midwives

Professional competency

Certificate of professional competency

9 PŘÍLOHY

1. Vysvědčení o maturitní zkoušce – ženské sestry, z roku 1973
2. Vysvědčení o maturitní zkoušce – ženské sestry, z roku 1987
3. Pozvánka na akci v rámci celoživotního vzdělávání
4. Dotazník